This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, September 30, 2008

PM 40012376 R09408

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 39 (3054) 2008 SEPTEMBER - RUGSĖJIS 30 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina $1

Permainų belaukiant

Lietuvos seimo rinkimai – spalio 12 d. Juose dalyvaus 21 politinė partija ir daugybė kandidatų, norinčių patekti į naująjį seimą. Kas jie tokie? Vieni gal žino daugiau, kiti mažiau, treti – gal visai nieko. O blogiausia, kad valdžia nusivylę rinkimais visai nebenori domėtis.

BALSUOTI kviečiami visi Lietuvos piliečiai nepriklausomai nuo to, kur jie šiuo metu gyvena. Partijų ir kandidatų sąrašai prieinami, bet daugeliui tai tik vardai, pavardės ir pavadinimai. Užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, kandidatų visai nepažįstantiems, dar sunkiau apsispręsti už kurį asmenį savo balsą atiduoti. Šiek tiek lemia partijų pavadinimai ir pasigilinimai, kur aiškesnė dešinė, kur kairė. Žinoma, kad ir kaip būtų stengtasi, išeivių balsai – daugiau simbolinis reikalas, sukeliantis malonų jausmą, kad atlikta, kas piliečiui reikia atlikti. Gali sukelti ir abejonių, ar balsas atiduotas tikrajam, bet kurie tie tikrieji, paprastai parodo jų darbai po rinkimų. Šiuo metu kiekvieno piliečio teisė apsispręsti, už ką balsuoti ar susilaikyti. Nesmagiausiai nuteikia priešrinkiminės pranašystės, kad niekas nesikeis, kad buvę komunistai kaip valdė, taip ir valdys toliau ir kad žmonės Lietuvoje nebeįsivaizduoja kitokios valdžios, arba – tik blogą. Žvelgiant į per aštuoniolika metų susidariusias politines sanklodas didžiausią tautos rūpestį turėtų kelti ne politinės partijos, jų išpūsta gausa ir smukęs autoritetas, bet pavieniai asmenys, einantys į valdžią. Klausimas, kodėl jie eina ir ką jie Lietuvai gero padarys, turėtų vairuoti nusistatymą prieš metant balsavimo lapelį į balsadėžę. Kandidatai, tai yra asmenys, turėtų būti daug stipriau sureikšminti negu partijos. Partija – išgalvotas darinys; asmenybė yra asmenybė. Patirtis rodo, kad jų reikia daug daugiau. Asmenybių kiekis ir kokybė tegalės įgyvendinti bent gerą dalį pavargusių lūkesčių.

VALSTYBĖS valdymui juo toliau, juo labiau reikės atsakomybės nevengiančių ir politiniam darbui tinkamų žmonių. Partijų atstovavimo, kuriame balsuojant tik rankos pakėlimo užtenka, nebeužteks rimtiems ir vis painesniems sprendimams atlikti. Reikės ne tik solidarių, bet ir sugebančių atskirai galvoti žmonių. Lietuva kaip NATO narė, kaip Europos sąjungai priklausanti, yra įsipareigojusi atlikti dalį svarbių tarptautinių užduočių. Vadovai turi būti pakankamai aukšto moralinio ir atitinkamo pasiruošimo lygio, kad galėtų sėkmingai derinti tautinius ir tarptautinius darbus, išlikti savimi ir kartu naudingai bendradarbiauti pagal ne mūsų pačių nustatomas gaires. Seimo nariams visa šita besikeičianti sąranga turėtų būti ne tik gerai suprantama, bet ir pripažįstama kaip stambus mūsiškojo politinio darbo papildinys, kurio patys norėjome. Stebėti, kaip prezidentas ar vyriausybė tvarko tarptautinius reikalus, patiems seimūnams net nepasigilinant į tai – būtų tik apsigaudinėjimas ir vengimas atsakomybės, kuria dalintis privalo visi valdžios veiksniai. Ligi šiolei dažnokai pasirodydavo tų veiksnių nesutarimas, ir tai vien dėlto, kad ne visiems norėjosi nuoširdžiau suprasti, kas iš viso vyksta. Liūdnai juokingas prisiminimas lieka kad ir Europos konstitucijos rekordinis, kone per vieną naktį priėmimas. Pasirodyti ar išsišokti galima, bet tai turėtų būti palikta kokioms kitoms organizacijoms, tik ne rimtam žmonių išrinktam demokratiniam seimui. Pasidomėjus seimo veikla, dalyvių skaičiumi posėdžiuose bei keliamais ir svarstomais klausimais, ne vienam gal susidaro vaizdas, kad kovojama dėl savo ar dėl gerų draugų bei giminių interesų ir kad seimo narys ir yra tik tam, kad per jį galėtų kažkas turėti naudos. Jei bent kiek panašu į tai – dalykai rimtai taisytini. Tikėkime, kad nors ir pamažu einame prie to. **ČS**

Šiame numeryje

Laisvės kovų didvyrė Birutė Šniuolytė – *2,4 psl.*
Laikas pasisakyti – *3 psl.*
Pokyčių į gera planas – *6 psl.*
Muzikinė kultūra Valdovų rūmuose – *8 psl.*
Mano nuotykiai karuose – *9 psl.*
Epigenetika šiandien ir rytoj – *10,11 psl.*
Ką turime – privalome saugoti – *13 psl.*

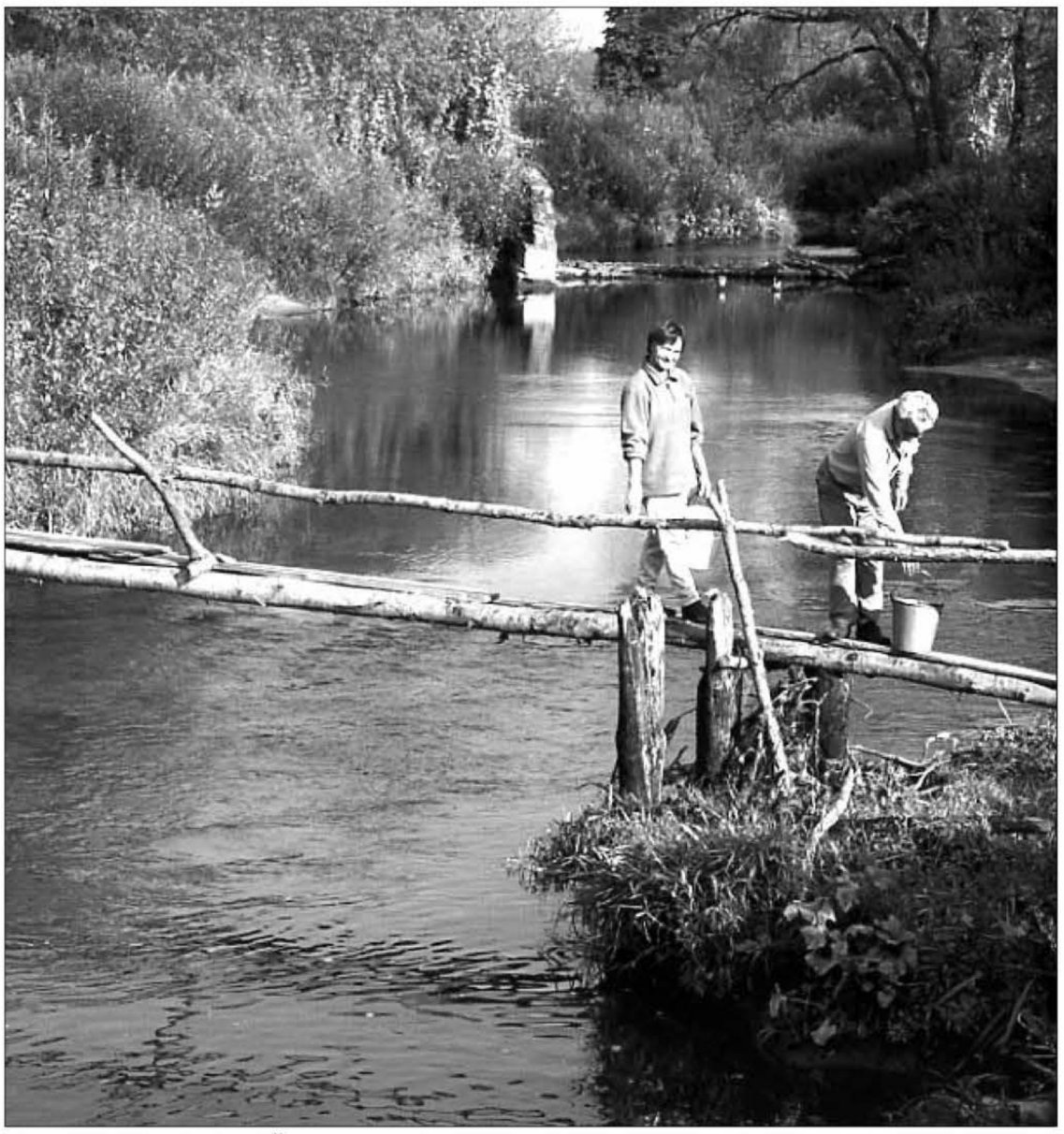

Rudenėjanti Lietuva – Širvinta ties Vinkšnabrasčiu **Ntr. iš *Valstiečių laikraščio* kalend.**

Kaip pagerinti seimą?

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Spalio 12 d. Lietuvos piliečiai ketveriems metams rinks aukščiausią šalies valdžią – naują seimą. Prieš žengiant ateičiai lemtingą žingsnį, verta susimąstyti, tinkamai pasiruošti ir atsakingai pasielgti.

Demokratija arba savivalda savyje jokių vertybių neturi. Ji tėra mechanizmas, įgalinantis realizuoti demokratinį valdymo būdą. Tikrosios vertybės yra (arba jų nėra) visuomenėje, kuri tą mechanizmą valdo. Jei mechanizmą valdo visuomenė, gyvenanti pagal gerą valią, demokratija – palaima, jei – pagal blogą, demokratija virsta tironija. Tironišką demokratiją, "demokratinį centralizmą", neseniai Lietuvai teko patirti. Deja, po atgautos nepriklausomybės iš demokratinio valdymo palaimingo gyvenimo nesulaukėme.

Demokratiniam valdymui renkami visuomenei atstovaujantys valdymo organai: prezidentas, seimas, savivaldybės. Tapti visuomenei atstovaujančiu, iš tam tikro skaičiaus kandidatų, asmeniu, reikalinga rinkimų metu surinkti daugiausia balsų, trumpai tariant, atstovavimo visuomenei teisę lemia rinkėjų daugumos valia, nepriklausomai, ji gera ar bloga.

Jau antrą dešimtmetį Lietuvoje valdžias daugumos valia išrenka visuomenė, tačiau ta pati visuomenė, tik išrinkusi valdžią, ją vertina nepalankiai. Prasčiausiai vertinamas seimas. Ar demokratijos mechanizmas blogas, ar jis blogai valdomas, ar daugumos valia bloga, kad nesiseka sau gerą, tarnaujančią visuomenei valdžią išsirinkti?

Demokratinių rinkimų mechanizmas iš tikrųjų turi daug trūkumų, ydų. Jis nevertina renkamųjų ir renkančiųjų išsilavinimo, ištikimybės valstybei, tautybės, valios kokybės, dorovės bei kitokio cenzo. Šiam mechanizmui svarbu, kad renkamasis ir renkantysis būtų formalūs valstybės piliečiai, mechanizmui svarbi ir lemianti yra balsų dauguma. Tikrovėje esminį vaidmenį tautų ir jų valstybių raidai turi ne dauguma, o mažuma. Šventieji, genijai, išminčiai, talentai – mažuma, tačiau jų įtaka visuomenės raidai nepalyginamai didesnė už bet kokią daugumą. Jie iškelia siektinus idealus, savo sektinu pavyzdžiu, ypatingomis dvasios galiomis formuoja pasaulėžiūrą. Tačiau trumpalaikiai vedliai (valdžios) išsirenkami visuomenės daugumos valia. Todėl apie valią verta kalbėti plačiau.

Valia yra psichinė galia, pasireiškianti sąmoningu veiklumu. Stebint rinkiminius vajus, jų keliamas emocines audras, neišugdytoje, pilietiškai nesusiformavusioje visuomenėje, nei psichinė galia, nei sąmoningas veiksmas negali būti išreikšti. Tokiuose rinkimuose vyrauja ne valia, o emocijos, kurioms sukelti pasitelkiamos pilkosios bei juodosios agitacinės technologijos ir net modernioji magija. Todėl, kai iš seimo tribūnos seimūnas arogantiškai postringauja, kad jis išrinktas tautos valia, kad jis atstovauja tautai, teiginys ne abejonę, o sarkastišką šypseną kelia. Iš tikrųjų didelė dalis "išrinktųjų" į seimą pateko ne rinkėjų valios, o emocijų dėka, ir ne atstovauti bei tarnauti tautai atėjo, o valdžioje būti, sau ar klanui turtus ir pinigus kaupti, malonumais gyventi.

Nukelta į 5-tą psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364 • E-mail: tevzib@rogers.com
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"

Redakcija: red. Č. Senkevičius, red. R. Sakalaitė-Jonaitienė, techninė red. V. Tumosienė. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Metinė prenumerata:
$70 - reguliari (paprastu paštu) • $120 - reg. (1 klasės paštu)
$90 - garbės (paprastu paštu) • $140 - garbės (1 klasės paštu)
Oro paštu į užjūrius - $170, paprastu paštu - $90 (Kan. dol.)
JAV: $90 - reguliari, $110 - garbės • $150 - 1 klasės paštu
JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" (THE LIGHTS OF HOMELAND) LITHUANIAN WEEKLY

Publisher: Lithuanian Canadian R.C. Cultural Society "Žiburiai", Inc. **Annual subscriptions**: *In Canada* - regular (Publications Mail) - $70, reg. (Lettermail) - $120; patron (Publ. Mail) - $90, patron (Lettermail) - $140. *Overseas* - Airmail - $170, Surface Mail - $90 (in CDN funds). *USA* - reg. $90, patron - $110, Airmail - $150. US subscriptions are payable in US funds.

Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
Agreement No. 40012376.
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760. Canada

VERIFIED CIRCULATION PAID

RELIGINIAME GYVENIME

Užbaigdamas Šiluvos jubiliejaus pagrindines Mišias arkiv. S. Tamkevičius tarė nuoširdų padėkos žodį iš svetur atvykusiems lietuviams, jų chorams, padėkojo 10 Jubiliejaus dienų talkinusiems savanoriams, visiems rėmėjams Lietuvoje ir užsienyje, supažindino su numatomais tolesniais Šiluvos atnaujinimo darbais. Po pagrindinių pamaldų arkiv. Tamkevičius pašventino Piligrimų ir informacijos centro pamatus Šiluvoje. Agapėje mokyklos stadione koncertavo Punsko ir Seinų krašto ansambliai (iš šio krašto atvyko 250 choro dalyvių bei jaunųjų šokėjų). Vakaro Mišiose Bazilikoje buvo meldžiamasi, kad visos tautos šlovintų Viešpatį. Liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius.

Per Jubiliejaus iškilmių dienas Šiluvoje apsilankė 150,000 maldininkų, išdalinta 50,000 – dukart daugiau nei pernai – komunikantų. Vyriausiasis iškilmių vedėjas buvo kun. Algimantas Žibėnas (Šiaulių vyskupija). Kasdien prieš pamaldas ir jų pabaigoje informaciją maldininkams teikė, liturgiją aiškino kun. Artūras Kazlauskas (Kauno arkivyskupija). Šiluvoje kasdien sielovadinius patarnavimus teikė ne mažiau kaip 100 kunigų, patarnavo 30 seminaristų, organizaciniuose darbuose talkino 50 savanorių. Informacijos palapinėse Lietuvos vyskupijos supažindino su svarbiausiomis šventovėmis, tekstais ir nuotraukomis, kita vaizdine medžiaga, kurioje atspindėta Bažnyčios tarnystė socialinėje, šalpos, jaunimo ugdymo, dvasingumo puoselėjimo srityse.

3-ioji mokslinė Barboros Žagarietės ekspedicija vyko Žagarėje rugpjūčio 3-9 d.d. Vadovaujant prof. hab. dr. Alfonsui Motuzui, mokslininkai iš Šiaulių, Vilniaus, Kauno universitetų bei Šiaulių vyskupijos dvasininkai tyrinėjo duomenis apie Dievo Tarnaitę Barborą Žagarietę istoriniu, etnologiniu, etnomuzikologiniu, menotyriniu požiūriu. Tyrimai šiemet sutapo su dviem svarbiais įvykiais: Žagarės miestelis šventė 810 m. jubiliejų, taip pat sukanka 380 m., kai gimė Barbora Žagarietė. Vienas pagrindinių ekspedicijos uždavinių buvo atskleisti, kur galėtų būti Barboros Žagarietės palaikai. Įvairiuose dokumentuose užrašyta, ir daugelio žmonių liudijimu, jos kūnas, kelis šimtmečius laikytas įvairiomis sąlygomis, negedo. Ekspedicijos metu apklausta daugiau kaip 200 gyventojų. Kiekviename name kalbėdami su žmonėmis, tyrinėtojai rinko pagijimo stebuklų liudijimus, klausinėjo apie įvairias malones, gautas Barboros Žagarietės užtarimu. Ekspedicijos darbas baigtas rugpjūčio 9 d. Mišiomis. Pranešta, jog šios grupės darbas jau užbaigtas. Archeologo prof. hab. dr. Vytauto Urbonavičiaus teigimu, yra vilties rasti palaikus, todėl ieškojimai būtinai turi būti tęsiami archeologų, medicinos mokslų specialistų.

Lietuvos vyskupų konferencija (LVK) laiške tikintiesiems primena visų gyventojų demokratinę atsakomybę dalyvauti valstybės valdyme, balsuojant ir atkreipiant dėmesį į partijų darbus, atskirti pigų populiarumą nuo moraliniais įsitikinimais grindžiamo valstybės ir bendruomenės stiprinimo. LVK kviečia visus įsijungti į spalio 5-12 d.d. skelbiamą maldos ir susikaupimo aštuondienį, kurio metu siūloma ištirti savo sąžinę, apsvarstyti ir stoti gėrio pusėn, neleist, kad būtų išstumta Dievo tiesa.

Laisvės kovų didvyrė Birutė Šniuolytė

Tu atėjai 1931 metų gegužės 1-ąją dieną, kada palaukės berželis sklaidė savo gležnučius lapelius, o tėviškės takeliai buvo obelų žiedais nusnigti. Stačiau tiltelį per balutę ir įkritau. Nedrąsiai šlapias sugrįžau namo. Tą kartą mane pasitiko tėvelis. Nebarė, bet perrengęs sausais drabužėliais, paėmęs už rankutės, nusivedė į seklyčią. Baltuose lino pataluose gulėjo mamytė. O ant stalo, ant didžiulės pagalvės – mažutė sesutė. Tėvelis, pakėlė mane ir pasakė:

– Pabučiuok, tai tavo sesutė. Pabučiavau...

Tėveliams buvo sunkus metas – kėlė trobesius į vienkiemius. Dviem metais už mane vyresnis broliukas Vytautas išeidavo į mokyklą, tėveliai išvažiuodavo dirbti ūkio darbus, o mane palikdavo su sesute.

Persikėlėme į vienkiemius, paūgėjome ir aš pradėjau lankyti mokyklą, o paskui ir Birutė. Neilgai tęsėsi tie palaimintieji nepriklausomos Lietuvos metai. Kai Birutė baigė kaimo mokyklą, Tėvynėje jau šeimininkavo okupantai. Mokytoja, didi Tėvynės patriotė, Birutei ant išleistuvinės nuotraukos užrašė: "Vaikeli mokykis, lietuviu vadinkis, o mokslas daug gali..." Birutė labai norėjo mokytis. Vokiečių okupacijos metais nebuvo drabužių, nebuvo avalynės. Mama iš savų suknelių pataisė drabužėlių, tėvelis išdrožė gražias medines kurpaites. Tada Birutė ir pradėjo mokslus. Bet iš Rytų atgriaudėjo patrankos, ir prasidėjo antroji sovietinė okupacija. Daug kas įkalbinėjo trauktis į Vakarus, bet mūsų šeima likome Tėvynėj. Birutės broliukai Vytautas ir Viktoras pasitraukė į mišką ir suorganizavo partizanų būrį. Birutė visomis išgalėmis tęsė mokslą ir labai žavėjosi laisvės kova. Jei Birutė sužinodavo, kad mūsų apylinkėje vyko mūšis, kad yra žuvusių, drebančia širdimi eidavo pro miestelio turgaus aikštę bijodama pamatyti išniekintus savo brolius.

1945 m. liepos 28-29 dienomis tėviškės miškuose vyko smarkūs mūšiai. Birutės tėvas, pamatęs, kad čekistai supa mišką, bėgo pranešti partizanams apie artėjantį pavojų, pateko į mūšio lauką ir žuvo. Tai buvo pirmoji mūsų šeimos netektis. Stovėjo ji suakmenėjusi ir net verkti nebegalėjo. Ir niekaip negalėjo suprasti, kuo jis nusikalto. Kai laidojo mūsų tėvą Vincentą Šniuolį, Radviliškyje, ant gatvės grindinio, sukrešėjusio kraujo klane, išniekinti gulėjo Jeronimo Petraičio, trijų brolių Grigaičių ir kitų kovos brolių lavonai. Okupantai nerimo. Per naktis tardydavo Birutę. Ir štai 1948-tų metų pavasarį, po visą naktį trukusio tardymo, čekistai pastatė sąlygas: jei nesurasi ir neišduosi savo brolių banditų, bus kaip tėvui. Išduoti brolius! Birutė, kaip ir tėvas, numirtų už juos. Atėjo diena, kai reikėjo apsispręsti. Birutė, net geriausiom mokslo draugėm nieko nesakiusi, tyliai, paskutinį kartą, užvėrė Radviliškio gimnazijos duris. Drebėjo visas kūnas, krūtinėje daužėsi širdis. Birutė lėtu, bet tvirtu žingsniu iškeliavo į tėviškę.

Birutė Šniuolytė

Kiek apsiraminusi, net nepajuto, kai atsirado gimtosios žemės lankose, žemės, kurioje žengė pirmuosius savo gyvenimo žingsnius. Pirmasis pasitiko šunelis. Jis labai džiaugėsi, nes labiausiai jautė netektis... Suklupo Birutė ir pravirko:

– Viešpatie, kaip nyku gimtajame lizdelyje... Atėjo metas, kai reikėjo apsispręsti... Apsisprendė... Atėjūnai viską buvo atėmę, kasdieną grasino Sibiru. Birutės motina, kuri sugerdavo visą skausmą, palaimino dukrelę, peržegnojo gimtuosius namus ir pasiėmusi menką lauknešėlį, išėjo į benamio dalią... Mes buvome būryje ginkluoti, laisvi. O ji viena su savo begaliniu sielvartu.

Per pavasariu alsuojančius laukus Birutė pasuko girios link. Tai buvo belikęs vienintelis tiesus kelias. Ją traukė visai kitas pasaulis, – kuriame nėra tų baisių pragertų veidų, tų baisių keiksmų, tos nežmoniškos neapykantos. Ją traukė ten, kur po šimtamečiais ąžuolais Vaidilutės sergėjo šventąją ugnį. Juk ir dabar ji ten teberusena, ir ji prisiminė savo brolio Vytauto eilėraščių posmus:

Ir griežlės rauda vasarojui
Ir bokštų varpai lyg apmirę,
Nutilo ir dainiai artojai,
O tėviškes pakeitė girios.

Čia gera, kai naktys ateina
Kai grįžtam po žygio ilsėtis,
Tik čia dar tebeskamba dainos
Iš meilės Tėvynei sudėtos...

Koplytėlė Ariogalos kapinėse žuvusiems partizanams atminti. Dešinėje – jos statytojas, buvęs politinis kalinys Vytautas Smitrius, kairėje – buvęs partizanas Viktoras Šniuolis
Ntr. iš leidinio *Laisvės kovų aukos pietų Žemaitijoje*

Kai Birutė pasiekė Prisikėlimo apygardos štabo buveinę, brėško. Apygardos štabe abu broliai, – Vytautas štabo viršininkas ir apygardos almanacho *Prisikėlimo ugnis* redaktorius. Viktoras – vado adjutantas. Prisikėlimo apygardos būstinė buvo Legečių miške, prie "Geležinio vilko" vardo tėvūnijos, kuriai vadovavo Juozas Mingilas-Vilkas. Apygardos vadas Leonardas Grigonis maloniai Birutę sutiko ir, išklausęs jos skundą, pasiūlė dirbti apygardos ryšininke.

1948-tų metų ankstyvą pavasarį tarnybiniais reikalais Birutės brolis Vytautas lankėsi "Žaliosios" rinktinės štabo stovykloje. Tuo metu ji dislokavosi Mažuolių miške. Aptarinėjant reikalus, susidarė būtinybė nuvykti į ryšių punktą. Rinktinės vadas Petras Masiulaitis-Virpša, Vytautas-Vytenis ir partizanas Karvelis išsiruošė į žygį, kurio metu susidūrė su čekistais. Kautynių metu priešas sužeidė Virpšą. Vytenis, stipria ugnimi atmušęs priešą ir prišliaužęs prie sužeistojo, nusinešė jį į mišką.

Nukelta į 4-tą psl.

Dalyvaukime Lietuvos ateičiai svarbiuose rinkimuose!

Dr. Irena Degutienė
Tėvynės sąjungos kandidatė Naujamiesčio apygardoje

Spalio 12 d. rinkimai į Lietuvos seimą bus labai svarbūs Lietuvos ateičiai. Ne Lietuvoje gyvenantys Lietuvos piliečiai balsuoja Naujamiesčio apygardoje, kurioje Tėvynės sąjungos kandidate yra dr. Irena Degutienė, seimo narė nuo 1996-tų metų, Tėvynės sąjungos frakcijos seime pirmininkė, buvusi socialinės apsaugos ir darbo ministrė. Jos pagrindiniai siekiai yra tvirta šeima, kiekvieno žmogaus teisė į darbą, saugūs ir visiems prieinami namai, stipri valstybė, sugebanti apginti savo piliečius, užtikrinti tinkamą sveikatos apsaugą bei galimybes įsigyti norimą išsilavinimą.

Naujamiesčio apygardoje - užIreną Degutienę!
Daugiamandatėje apygardoje – už Tėvynės sąjungą!

Balsuokime už Lietuvos sėkmę, už švarią teisėtvarką, už korupcijos išvalymą, už ekonomikos pažangą.

Tėvynės sąjungos Kanados skyrius

Laikas pasisakyti

Dr. RŪTA GAJAUSKAITĖ, kriminologė

Pilni vaikų namai pamestinukų rodo, kad dalis tėvų neturi pareigos jausmo savo atžaloms, o pilni senelių ir invalidų namai bei didžiulės eilės norinčių ten patekti – badyte bado akis apie vaikų požiūrį. Valdžios vyrai rodo dar blogesnį pavyzdį tautai: dar nepamiršta rublinių indėlių 15-kos metų epopėja, bankų griūties nuostoliai ir vadinamoji Pensijų reforma, nacionalizavus 2/3 sovietmečiu uždirbtų pensijų. Šalies virsmo iš totalitarinės į demokratinę metu pati pažeidžiamiausia visuomenės dalis – pensininkai buvo dvigubai apgrobti: neteko santaupų ir didesnės dalies pensijos. Dar pajėgiantys (apie 10%) ėmėsi darbo, o neišgalintys (invalidai) – žudėsi iš nevilties. Paskaičiavus savižudžių skaičių per 17-ką nepriklausomybės metų, jų susidarytų daugiau, nei pokario metu žuvusių partizanų.

Maža to, valdžia iš dirbančiųjų pensininkų atėmė pensiją. Nors tai jų užsidirbtas turtas, saugomas LR konstitucijos 23 str., kurio neliečiamybę patvirtino ir LR Konstitucinis teismas, tačiau valdžia nutarė šią "skolą" grąžinti pensininkams 2009-2010 metais. Ir baigta. O apie nacionalizuotus 2/3 pensijų niekas net nešneka. Nors LR konstitucijos 52 str. teigia, kad valstybė laiduoja piliečių teisę gauti senatvės ir invalidumo pensijas.

Tai gal neturime pinigų biudžete ir atsikurianti valstybė neišgali įvykdyti savo pareigų piliečiams? Tačiau akivaizdžiai nereikalingos statybos (šovinių gamykla, Valdovų rūmai, aikščių ir prospektų atnaujinimai, VSD kompleksas ir t.t.), praryjančios bilijonines sumas, rodo ką kita – valdžia pirmenybę skiria elito prabangai, o ne tautos išgyvenimui. Ir ta prabanga keliauja iš biudžeto, o ne elito kišenių.

Pagrįstus reikalavimus turėtų kelti profsąjungos bei įvairios pensininkų organizacijos, pradedant "Bočiais", Lietuvos pensininkų sąjūdžiu, o ypač šiemet įsikūrusi Pensininkų partija. Ši partija turėtų dalyvauti rinkimuose ir, manau, surinktų daugiau nei 50% balsų. Nes už ją tikrai balsuotų apie 800.000 rinkėjų, t.y. visi pensininkai. Ypatingai už šią partiją balsuotų invalidai, nes jų interesų suskaldytos buvusios invalidų sąjungos naujų darinių vadovai negina, saugodami savo atlyginimus.

Reikalavimus gali pareikšti tik neparlamentinė partija, kurios tikslas yra pensininkų problemų sprendimas. O tokia jau yra – Pensininkų partija! Keista, kodėl ji tyli ir neprisideda prie patirties socialinėje kovoje turinčių profsąjungų? Kodėl nesijungia su kitomis, jau praktikos turinčiomis politinėmis partijomis? Juk tiek valdžios pažeidimai, skriaudžiant pensininkus yra ir Lietuvos konstitucijos 23, 29, 48, 52 straipsnių pažeidimai. O tai reiškia, kad galima teisiniais būdais, t.y. per LR Konstitucinį teismą gauti sau naudingus sprendimus ir su jais jau kreiptis tiek į Lietuvos, tiek ir ES teisėsaugos institucijas. O konkrečiai į VšI "Konstitucinių teisių gynimo agentūrą".

Bet paveikiausiai valdžios nusižengimus įvertina Tautos teismas per rinkimus. Atrodytų, visos šiandien esančios seime partijos jau save išryškino. Todėl neteko rinkėjų pasitikėjimo. Visi laukia naujų politinių jėgų, kurios atstatytų ankstesniųjų valdžių padarytas skriaudas bei dirbtų tautai.

Prietemų zombiai

ANTANINA GARMUTĖ

Esame negailestingi. Visus šunis kariame ant jų, vargšų. Nes niekas kitas, tik jie yra vargetų vargetos... Tai KGB agentai, rezervistai, informatoriai, bildukai – visi tie svetimųjų samdiniai, dėl kurių vyksta triukšmas: liustracija įvyko, ar neįvyko? Prisipažino jie, ar ne? Ką jie nuveikė sovietmečiu – aišku, o ką triūsia dabarties prietemose? Juk faktas kaip blynas: buvusių čekistų nebūna! Kol išneša kojomis į priekį, jie ištikimi savo Raudonajam Šėtonui. Net nereikia jų išnešti – tapę gyvais lavonais – zombiais – jie vaikšto tarp mūsų ir, savo stabo tampomi už virvučių, tebeatlieka užduotis. Neatlikti – negali.

Zombiai – tiek prisipažinę, tiek ir neprisipažinę, darbuojasi iki šiolei – tai matosi iš jų poelgių. Liūdna tų vargšų dalia – jie užprogramuoti amžinai tarnystei. Šėtonui...

Jeigu jų jausmai nebūtų išoperuoti, zombiai bent jau pavydėti galėtų viduramžiškų pilių vaiduokliams, šiuolaikiniams poltergeistams ar raganų burtų objektams. Gal ir sulauktų egzorcistų pagalbos? Deja, jiems išsigelbėjimo nenusimato. Tik dopingas – naujos patamsių valdovo užduotys, kurias įvykdę jie vėl gauna kitas.

Darydami blogus darbus, jie tarytum atgyja. Pauzė. Konvulsijos. Ir vėl krenta žemyn į prapulties upę, nes, kaip žinom, gimęs šliaužioti – niekada neskraidys...

Zombiai nesupuvę kapinėse, todėl jų akyse retkarčiais įsižiebia silpni sugriauto proto likučiai, bet jų žiežirbos akimirksniu užgęsta. Andai televizoriuje skeryčiojosi oda aptraukta zombio kaukė – operatorius iš arti parodė veidą. Giliose akiduobėse blykstelėjo graudūs tolimojo protėvio dorų akių atšvaitai – ir dingo kartu su nevalingais tarsi pakaruoklio rankų judesiais.

Nukelta į 4-tą psl.

SAVAITĖ LIETUVOJE

Kiek balsuotų?

Viešosios nuomonės tyrimų bendrovės "Vilmorus" apklausa rodo, jog rugsėjo viduryje daugiamandatėje apygardoje Lietuvos rinkėjai palankiausi opozicinių Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų ir partijos "Tvarka ir teisingumas" kandidatams. Konservatoriai gali tikėtis gauti 12.4% balsų, "tvarkiečiai" – 11.4%. Trečioje vietoje esančią irgi opozicinę Darbo partiją palaikytų 8.7% apklaustųjų.

Valdantieji socialdemokratai yra ketvirti – jie gali tikėtis gauti 7.2% rinkėjų balsų. Apklausos duomenimis, daugiamandatėje apygardoje privalomą 5% kliūtį įveiktų ir Arūno Valinsko vadovaujama Tautos pažangos partija – už ją balsuotų 7% atsiliepusių. Likusios partijos į seimą nepatektų – socialdemokratų partneriai valstiečiai liaudininkai gautų 4.8% balsų, dar viena valdančiosios daugumos narė – Naujoji sąjunga – 4.3% liberalcentristai – 3.1%, Liberalų sąjūdis – 2.3%, partija "Frontas" – 1.8% balsų. Pilietinės demokratijos partija, partija "Jaunoji Lietuva", Lietuvos lenkų rinkimų akcija, Lietuvos rusų sąjunga, Lietuvos socialdemokratų sąjunga ir Lietuvos centro partija rinkimuose gautų mažiau nei 1% balsų.

14.1% apklaustųjų teigė, kad neisiantys balsuoti, 13.7% dar nėra apsisprendę, už ką balsuos. Eiliniai seimo rinkimai vyks spalio 12 d. Pagal proporcinę rinkimų sistemą vienoje visą Lietuvos teritoriją apimančioje daugiamandatėje rinkimų apygardoje į seimą išrenkama 70 parlamentarų, likę renkami 71-oje vienmandatėje apygardoje – jose balsuojama ne už partijų pateiktą sąrašą, bet už konkrečius asmenis. Iš viso seime yra 141 vieta.

"Saulėlydžio" komisija

Vyriausybinė "Saulėlydžio" komisija nustatė, kad viena iš priežasčių, lemiančių nemažą laisvų pareigybių valstybės tarnyboje skaičių yra netinkama darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo tvarka. Ši tvarka neužtikrina darbo užmokesčiui išmokėti reikalingų lėšų planavimo, todėl institucijos priverstos laikyti daug laisvų darbo vietų. "Saulėlydžio" komisija pasiūlė Finansų ministerijai iki 2008 m. gegužės 1 d. išnagrinėti lėšų darbo užmokesčiui poreikio apskaičiavimo tvarką ir parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų projektus, tačiau nauja tvarka iki šiol nepatvirtinta.

Vyriausybė rugsėjo 3 d. pritarė "Saulėlydžio" komisijos, skirtos kovai su biurokratizmu ir valdymo sistemos tobulinimui, ataskaitai, kurioje taip pat atkreipiamas dėmesys ir į ministerijų bei kitų institucijų neveiklumą paprastinant administracines procedūras.

Komisija, vadovaujama vyriausybės kanclerio Valdemaro Sarapino, padarė išvadas, kad ministerijos ir apskričių viršininkų administracijos kol kas dar nebaigė išsamaus savo teisės aktų peržvelgimo, kas būtina norint paprastinti administracines procedūras ir mažinti biurokratizmą. Komisija ir jai pritaręs Ministerių kabinetas skatina ministerijas kuo greičiau užbaigti teisės aktų peržiūrą.

Apšaudyta stovykla

Afganistane rugsėjo 16 vakare buvo apšaudyta Lietuvos vadovaujamos Afganistano Goro provincijos atkūrimo grupės (PAG) stovykla. Maždaug 18.15 val. Lietuvos laiku į stovyklą buvo paleista raketa, kuri sprogo stovyklos teritorijoje. Nuo sprogimo užsidegė kilnojama daiktų saugykla, pranešė Krašto apsaugos ministerija. Per incidentą stovykloje buvę žmonės nenukentėjo. Rytą stovyklos teritoriją apžiūrėję karo išminuotojai sprogmenų nerado.

Šiemet tai jau ne pirmas išpuolis prieš Čagčarane įsikūrusią PAG stovyklą. Lietuva nuo 2005 metų birželio vadovauja Provincijos atkūrimo grupei (PAG). Pagrindinė PAG užduotis – padėti Afganistano valdžiai plėsti įtaką provincijoje, užtikrinti saugumą ir sudaryti tinkamas sąlygas provincijai atkurti. Afganistane šiuo metu tarnauja apie 120 Lietuvos karių. Lietuvių stovykloje po to buvo sustiprinta apsauga.

Naujas ambasadorius

Rugsėjo 17 d. prezidentas Valdas Adamkus priėmė naujojo Kanados ambasadoriaus Scott Heatherington skiriamuosius raštus. Prezidentas pabrėžė, jog Kanada visada buvo draugiška ir nuoširdi Lietuvos partnerė. Šiemet ypač džiaugiamasi Kanados vyriausybės sprendimu panaikinti vizų režimą Lietuvos piliečiams. "Šiandien Lietuvai ir Kanadai kaip niekad svarbu bendromis jėgomis siekti euroatlantinės bendruomenės vienybės ir svarbiausios saugumo organizacijos – NATO – stiprinimo. Kartu turime teikti visokeriopą pagalbą Rytų Europos ir Pietų Kaukazo šalims, žengiančioms jų laisvai pasirinktu demokratinių reformų ir euroatlantinės integracijos keliu", – teigė prezidentas Adamkus. **RSJ**

Nepageidaujamas?

Lietuvos žinios (2008. VIII.4) paskelbė Audriaus Musteikio straipsnį – pokalbį, pavadintą *Kas bijo Juozo Kojelio?* Kai daugeliui išeivių jis niekada nebuvo "pabaisa", negi grįžęs Lietuvon 1997 m. tokiu pasidarė? Skaitome penkiomis nuotraukomis per du puslapius išspausdintą rašinį. Motto jau daug ką pasako: "O, J. Kojelis yra rezistentas, kokių reta! J. Kojelis yra J. Kojelis – kietas kaip titnagas. Taip buvo ir tebėra sakoma".

Apsigyveno savo jaunystės mieste – Kaune. "Lietuvos laisvės bylą Vakaruose pirmyn stūmęs", į Lietuvą parsigabeno didžiulį archyvą, biblioteką, dailės rinkinį. Vaikai privertę išmokti dirbti kompiuteriu. Į popierinius aplankus sudėtas susirašinėjimas su maždaug 700-tais asmenų. 1992 m. archyvuose suradęs savo sekimo bylą – kiekvienas krustelėjimas, atvykus į Lietuvą 1986 m., užfiksuotas. "Labai pavojingą turistą" globojęs Ričardas Vaigauskas – jo kraštietis nuo Viekšnelių, Telšių apskr. "R. Vaigauskui sakiau: jei tu dabar parašytum teisybę, aš išleisčiau tavo knygą", – sakė J. Kojelis.

Gestapo tardytas, kankintas, sovietinių aparačikų niekintas, persekiotas, gyvenimo saulėlydyje sugrįžęs į tėvynę sako, kad "dabar laikausi neblogai (...) palengva sustiprėjau". Artimus ryšius palaiko su J. Damušiene, V. Dambrava. "Ne tiek jau daug mano amžiaus draugų beliko", – tvirtino korespondento pašnekovas ir prisipažino, kad "dabar nesutariu su kai kuriais savo draugais: Juozu Kazicku ir kitais, kurie sakosi vadovavę sukilimui prieš vokiečius Vilniuje. Nebuvo jokio sukilimo Vilniuje..." Taipgi tvirtina, kad išeiviai Lietuvoje nepageidaujami. "Atvažiuodavo V. Vardys, kuriam parašyti knygas užsakydavo įvairios Amerikos leidyklos, o čia niekas su juo nenorėdavo šnekėti", – pasakoja J. Kojelis. A. Damušis su V. Landsbergiu buvo priverstas bendrauti raštu. "Aš norėčiau turėti V. Landsbergio talentus, bet jei su tais talentais man duotų ir jo būdą, sakyčiau, ačiū, ne", – pridėjo.

Pedagogas, žurnalistas JUOZAS KOJELIS, Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje jo pagerbimo 1996.XI.17 metu

Toliau pokalbyje J. Kojelis papasakojo, kaip Amerikoje su gen. Kaziu Musteikiu ėję prašyti darbo į garsiąsias skerdyklas ir kaip generolo nepriėmė; kaip dirbęs su Lietuvių fronto bičiuliais, kurie "Santaros-Šviesos" būdavo pravardžiuojami fanatikais ir superpatriotais. Nesutinka J. Kojelis nei su Leonidu Donskiu, nei su Aleksandru Štromu, kurie teigė, kad Lietuvoje jokio rusinimo nebuvę. A. Štromas netgi pasirašinėdavęs T. Ženklio slapyvardžiu ir su juo spaudoje polemizuodavęs. Susikirsdavęs ir su savo bičiuliais frontininkais.

Maždaug šitaip Audrius Musteikis pristato Lietuvon grįžusį Juozą Kojelį, kuris išeivijoje buvo pažįstamas kaip principingas patriotas, laisvės kovotojas, kaip būdingas Lietuvos mokytojas, rodęs lietuviškos veiklos kelią. **Snk.**

Laisvės kovų didvyrė Birutė Šniuolytė

Atkelta iš 2-ro psl.

Pas gyventoją turėjome mažą slėptuvėlę, kur jį ir išgydėme. Pasveikęs Virpša, norėdamas atsidėkoti pakvietė apygardos štabą pas save atšvęsti šv. Velykas. Tuo metu rinktinės štabas dislokavosi gretimame Liaudiškių miške. Rinktinės vadas surengė labai įspūdingas šv. Velykas.

Žydėjo žibuoklės, čiulbėjo į savo gimtinę sugrįžę paukščiai. Tautiniais drabužiais apsirengusios ryšininkės, – Liuda ir Emilija Samuolytės, Onutė Grigaliūnaitė, Izabelė Vilimaitė ir Birutė Šniuolytė visiems partizanams, buvo paruošusios po specialų margutį. Liuda atsinešė akordeoną. Virpša tyliai grojo ir labai gražiai dainavo. Tai buvo nuostabiausios šv. Velykos kovų metais. Deja, Judas nešventė, o dirbo savo baisų darbą. Antrosios šv. Velykų dienos rytą čekistai užpuolė "Geležinio vilko" vardo tėvūniją, kuri buvo sunaikinta. Tą kartą likimas mums buvo palankus.

Po šių įvykių Birutei pasidarė nebesaugu, ir ryšininkė Izabelė Vilimaitė-Stirna ją išsivežė į Rytų Lietuvą ryšininkauti Algimanto apygardai. Naujieji takeliai vedė nuostabiausiais Aukštaitijos kalneliais, kur tiek ežerų ežerėlių, kaip rūtų vainikais apipintų pušynėliais, kur stūkso Šimonių giria. Čia nuostabiausiame gamtos kampelyje, Svedasų valsčiuje, Jotkonių kaime ją priglaudė Steponas Pajarskas, kurio sūnus Albinas Algimanto apygardos štabo viršininkas, dukra Verutė ryšininkė. Ir Steponas, ir Verutė partizanų apdovanoti garbės raštais. Tai nuostabios energijos, pasiaukojimo ir drąsos žmogus. Jis pakeitė Birutę ir važiuodavo į tuos kraštus, kur ji jau nebegalėjo pasirodyti. Steponas surado ir aplankė benamę Birutės motiną. Ją nuramino sakydamas, kad Birutė pas juos jaučiasi kaip namuose. Birutė atlieka Algimanto apygardos vado Antano Starkaus-Montės jai paves-

Partizanų palaikų perlaidojimas Rietave 1990 m.

Ntr. iš leidinio *Laisvės kovų aukos pietų Žemaitijoje*

tas užduotis. Kartą atliekant užduotį Birutė buvo sulaikyta ir, varantis per pušynėlį, stribai pamatė verdant samagoną ir nebekreipdami dėmesio į sulaikytąją, puolė vaišintis. Tuo pasinaudodama Birutė pabėgo.

Nors ir labai jaukūs, labai mieli buvo šie namai, bet ir juos teko palikti. Birutė įsijungė į ginkluotą pasipriešinimą, į apygardos štabą. Ji turėjo literatūrinių sugebėjimų. Šimonių girioje, Priepodo ežero pakrantėse, gražiame pušyne, buvo įrengta apygardos buveinė. Tai gerai įrengtas, gana didelis, slaptas, su toli nusitęsusiomis išėjimo angomis bunkeris. Steponas parsigabeno Birutės motiną, ir jos galėdavo susitikti.

Algimanto apygarda gavo žinią, kad 1949 metų vasario antrą dieną, Prisikėlimo apygardoje įvyko visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas, kurio metu buvo įkurtas Lietuvos laisvės kovotojų sąjūdis (LLKS), įkurta vyriausioji partizanų vadovybė, pasirašyta Deklaracija. Į vadovybės sudėtį įėjo ir abu Birutės broliai. Rytų Lietuvai atstovavo partizanas Juozas Šibaila-Merainis. Tuo buvo pasiektas labai didelis laimėjimas. Bet laimėjimus lydėjo ir skaudžios netektys. Vykdydami vyriausiosios vadovybės pavestą užduotį, kautynių metu žuvo Birutės brolis Vytautas ir jo bendražygiai – prezidiumo sekretorius Petras Bartkus-Žadgaila, Visuomeninės dalies tautinio skyriaus viršininkas Bronius Liesys. Kova vis sunkėjo. Reikėjo vis daugiau slaptumo, pasiaukojimo, drąsos. Sunku buvo atstatyti sunaikintus vadovybių štabus. Pagausėjo išdavystės.

Išaušo 1949-ųjų metų Vėlinių rytas. Su gėlėmis ir žvakutėmis visi skubėjo pagerbti artimo ir brangaus kapo. Bet tą švento ryto tylą sudrumstė sunkvežimių riaumojimas. Jie pilni čekistų visais keliais ir keleliais traukė į Šimonių girią. Negera nuojauta prislėgė Stepono krūtinę. Pasigirdo sprogimai, kulkosvaidžių, automatų salvės, net langų stiklai drebėjo. Visą dieną truko nelygi kova. Kai jau nebeliko jokios vilties išsiveržti iš susprogdinto ir užgriauto bunkerio, Birutė pakėlė pistoletą. Tą akimirką visas gyvenimas prabėgo pro akis. Nupurtė šaltis, ir Birutė, vėl apsisprendusi, ryžtingai paspaudė gaiduką...

Steponas pamažu artėjo į tą vietą, kur vyko kautynės, kur žuvo jo sūnus Albinas, žuvo visas Algimanto apygardos štabas, kur žuvo Birutė, kurią jis buvo pamilęs kaip tikrą savo dukrą. Jis rankomis kasė pušyno smėliu užverstą bunkerio angą. Atkasė, po vieną traukė nužudytuosius. Susikrovė į vežimą, apdengė eglišakėmis, ir Algimanto apygardos štabo kovotojai visam laikui atsisveikino su taip ilgai juos globojusia Šimonių giria. Nuprausė, perrengė, sukalė karstus ir kitą naktį palaidojo Adomynės kapinaitėse.

Steponas parsivežė Birutės motiną ir parodė dukrytės bei jos bendražygių paslaptingąjį kapą. Jai, partizanų motinai, likau vienintelis aš – Viktoras-Vytvytis. Bet ir apie mano likimą ji nieko nežinojo. Kažkas "pasigailėjo", – nuvežė į Rekyvos prieglaudą. Ten ji ir baigė savo sunkų gyvenimo kelią. Ją priglaudė Šiaulių senosios kapinės. Mirties pažymoje parašyta: "Visiškas organizmo išsekimas". 1953 m. kovo 13 d., Judui pabučiavus, uždėjo grandines ir mane išgabeno į katorgą. Būdamas ten sužinojau, kad 1954 m. spalio 10 d. mirė paskutinioji mano gyvenimo viltis – Motina.

Sugrįžome, bet savoj Tėvynėj likom svetimi, nors kraują už ją liejome. Tik Kovo vienuoliktoji mums parnešė pavasarį, kad ir rūškaną ir labai audringą, bet visvien pavasarį, – pavasarį, kuris trispalvėmis pražydo. Prasidėjus Atgimimui, Stepono sūnaus Vlado Pajarsko pastangomis, kitų žuvusiųjų artimiesiems padedant, Adomynės kapinaitėse, ant to paslaptingojo kapo, pastatytas paminklinis akmuo. Čia, granito plokštėje, iškaltos žuvusiųjų pavardės: Apygardos vadas A. Starkus, A. Pajarskas, A. Matelis, J. Stukas, B. Šniuolytė, S. Vigelytė ir J. Burneika.

Viktoras Šniuolis-Vytvytis,
partizanas, dimisijos majoras,
Vyčio kryžiaus kavalierius

Prietemų zombiai

Atkelta iš 3-čio psl.

Jį tampė nematoma virvutė. Darbas atliktas... Kitas zombis, įmontuotas į optimistinę programą, vapaliojo apie pingančius (!) maisto produktus. O Teisingumo spektaklyje liudininkų suole sėdinti Pamėklė kreipėsi į kitą Pamėklę: "Klausyk, ar gerai aš pasakiau? Ką?" Nesgi meluojant zombiams laikytis vienodos linijos yra pragariškai sunku. Vaiduokliškos zombių rankos ilgos – pasiekia ir toli nuo namų esančias aukas. Zombiai nepripažįsta asmeniškumų, dėkingumo ar giminystės ryšių. Nes jie dingę patys sau. Nebe tie... kaip toje lyrinėje dainoje – nebe tie... Zombių keliamos grėsmės nemato tik somnambuliai, kurių pačių uodegos įmerktos. Paprastai prietemų zombiai ištirpsta minioje. Nes minioje, anot filosofo Antano Maceinos, labiausiai įsigali Antikristas.

Zombiai mielai prisimintų vaikučių pasakėlę apie auksinę žuvelę. Bet jie žino, kad jų žuvelė toli – ten, kur spindi Kremliaus bokštai, o čia jiems – tik suskilusi gelda. Neatvyks zombių paguosti ir Karlsonas, kuris gyvena ant stogo. Saulė šviečia visiems, tik ne tiems, kuriems reikalinga tamsa.

Kaip pagerinti seimą?

Atkelta iš 1-mo psl.

Per visas seimo kadencijas, iš sovietmečio atsinešusi išbandytą propagandos bagažą, jausmais manipuliuoti labiausiai sugebėjo Algirdo Mykolo Brazausko vadovaujama Socialdemokratų partija, tačiau ne ką atsiliko ir kitos.

Demokratijos pranašų įpirštas teiginys, kad žmonių valia yra Dievo valia (vox populi – vox Dei), yra tik emocinga demokratijos puošmena. Iš tikrųjų valia gali būti gera, bloga, gali valios ir visai nebūti. O bloga valia jau negali būti iš Dievo. Čia dar dera paklausti: ar galima vadinti geros valios raiška balsavimą už vakarykščius tautos prievartautojus buvusius komunistus, kagėbistus bei jų talkininkus, autonomininkus lenkus, neištikimus valstybei formalius piliečius? Ir atsakyti – jie į seimą pakliuvo per blogą rinkėjų valią, jos visišką nebuvimą bei pasidavimą keliamoms emocijoms.

Dera pastebėti, kad svarią įtaką valdžios rinkimams turi ne bloga valia, o jos nebuvimas arba stoka; apie pusę balsavimo teisę turinčių formalių Lietuvos piliečių į rinkimus neateina. Galimas daiktas, kad jie yra dori, doresni už emocionaliuosius rinkėjus, bet ne dėl savo kaltės valios neturi, o emocijoms nepasiduoda. Tačiau jų nedalyvavimas rinkimuose turi įtaką daugumai, kuri, jiems dalyvaujant, gal dauguma nebūtų. Kita vertus, tie bevaliai arba abejingieji yra patogus rezervas nešvarių rinkiminių vajų poveikiui, kvailinimui. Demokratinės valstybės reikalus tvarkyti – vykdyti politiką – reikalinga pilietinė, sąmoninga, turinti gerą valią, politizuota visuomenė. Tačiau per penkiolika nepriklausomybės metų apie geros valios ugdymą šnekėta labai vangiai, o visuomenę depolitizuoti (išpilietinti) buvo dedamos itin didelės pastangos. Nepasitraukusiems iš visų lygių valdžios buvusiems partiniams nomenklatūrininkams ir naujai į valdžias ateinantiems populistams depolitizuota visuomenė, dėl neatsparumo manipuliacijoms, buvo itin reikalinga. Todėl visuomenės pilietiniam ugdymui ir jos telkimui joks dėmesys nebuvo rodomas. Tik pastaraisiais metais, kai rinkimai į seimą parodė, kad ne tik demokratijai, bet ir valstybingumui kyla pavojus, valstybės vadovai apie pilietiškumą prabilo. Prabilo gal ir todėl, kad pati visuomenė nebetyli, pradeda susivokti, kad sekimu "švytuokle", balsavimu "prieš", iš pažadų kylančiomis emocijomis demokratijos mechanizmo deramai nevaldys, geros valdžios nesukurs.

Visuomenė pati ieško būdų saviugdai, politiniam raštingumui įgyti, siekia tapti nemanipuliuojamu veiksniu valstybėje. Nepaisant įvairių trukdymų "iš viršaus", kuriasi pilietinės visuomeninės organizacijos, judėjimai. Lietuvoje jau veikia per tūkstantį vietos bendruomenių, kurias galime laikyti pilietinės visuomenės pradžios mokykla, lietuviška talka pilietinei visuomenei telkti. Tikėtina, kad per betarpišką bendravimą, saviugdą amžinųjų ir bendražmogiškųjų vertybių pagrindu, visuomenėje atsiras daugiau geros valios, trauksis susvetimėjimas, pilietinė visuomenė kokybe ir kiekybe augs.

Į naują seimą taiko 21 partija bei keliolika nepriklausomų kandidatų. Pilietinei visuomenei atėjo apsisprendimo ir lemtingo žingsnio metas. Svarbu, kad visuomenė kandidatus rinktų ne emocijų, o geros valios pagrindu, atsižvelgtų ne į jų keliamas emocijas, o į darbus. Tik tokiu keliu einant pagerinsime patį seimą, išvengsime besikartojančio nusivylimo.

KANADOS ĮVYKIAI

Bankams negresia krizė

Ministeris primininkas S. Harper nuramino kanadiečius, kad mūsų valstybės bankams negresia tokia krizė kaip kaimyninėje JAV. Nors ekonomikos augimo tempai nėra tokie spartūs, bet finansinės įstaigos kontroliuojamos. Konservatorių vyriausybė sustabdė vadinamojo labdaros fondo *Banyan Tree* (Alberta) veiklą. Jau anksčiau buvo pastebėta, kad, prisidengus šalpos vardu, gyventojai buvo skatinami imti paskolas ir gauti atleidimo nuo mokesčių kvitus. Vyriausybė tokius veiksmus pripažino neteisėtais ir fondo šelpėjus privertė sugrąžinti valstybei apie100 mln. dol. negautų mokesčių.

Kanados gen. gubernatorė Michaelle Jean beveik 50 kanadiečių apdovanojo garbės medaliais už parodytą drąsą, gelbstint kitus žmones. Medaliu "Star of Courage" buvo apdovanotas montrealietis James Santos. Prieš dvejus metus Dawson kolegijoje vaikinas tapo gyvu skydu nusikaltėliui, kuris nušovė studentę ir grasino kitiems. Net ir atsidūręs gyvybei pavojingoje padėtyje Santos bandė įtikinti nusikaltėlį pasiduoti policijai ir daugiau nešaudyti. Kiti apdovanojimus gavo už pasiaukojimą ir drąsą, gelbstint skęstančiuosius ar atsidūrusius gaisro liepsnose.

Kanados sveikatos apsaugos tarnyba įspėja nepirkti ir nenaudoti kiniečių gamybos desertinio patiekalo mišinio *Nissin Cha Cha Dessert* ir tirpios kavos *Manhandling Blend Coffee*, *Blue Mountain Blend ir Arabica Coffee*. Saldusis mišinys yra pagamintas su melaminu užkrėstu pieno milteliais ir kelia grėsmę sveikatai. Šiuo mišiniu prekiaujama Ontario, Albertoje ir Br. Kolumbijoje. Tirpios kavos parduodamos Br. Kolumbijoje, Manitobos ir Albertos provincijose, jų galiojimo laikas turi baigtis 2010 m. Kinijoje neseniai išaiškinta, kad 11 pagrindinių pieno verslovių, norėdamos padidinti proteino kiekį vandeniu atskiestame piene, neleistinai naudojo melaminą. Šis cheminis priedas naudojamas plastmasių gamyboje. Anksčiau juo buvo užkrėstas šunų ir kačių maistas. Dėl melaminu apnuodyto pieno ir jo gaminių Kinijoje susirgo daugiau kaip 50,000 vaikų, 4 yra mirę. Atsistatydino Kinijos maisto kontrolės vyriausias pareigūnas, pieno verslovių veiklą tiria teisėsaugos įstaigos.

Kanados žemės ūkio ministeris G. Ritz už nejautrias replikas dėl listeriozės buvo priverstas viešai atsiprašyti. Opozinės partijos reikalauja jo atsistatydinimo, ministeris pirmininkas S. Harper tvirtina, kad užtenka atsiprašymo. Jis netinkamai pajuokavo, gavęs pranešimą apie mirtiną listeriozės atvejį ir apie savo priešininką liberalų žemės ūkio kritiką. Užkrato židinys "Maple Leaf" mėsos gaminių verslovė buvo sustabdžiusi savo darbą, tik po itin kruopščios dezinfekcijos vėl tiekia gaminius. Listeriozės inkubacinis laikas ilgas, tad ligos aukų skaičius dar didėja, gausėja mirtinų atvejų.

Gen. Rick Hillier, buvęs Kanados ginkluotųjų pajėgų vadas, šiemet liepos mėn. atsistatydinęs iš pareigų, ruošiasi tapti rašytoju. Kanados "Harper Collins" leidykla su atsargos generolu sudarė sutartį dviem leidiniams – atsiminimų knygoms. Pirmoji knyga, skirta generolo gyvenimo apmąstymams, turėtų būti išleista ateinančiais metais. Dar po poros metų skaitysime antrąją, skirtą ilgamečio kariškio patirties aptarimui. Tris dešimtmečius paskyręs tarnybai Kanados armijoje generolas pasitraukė iš savo pareigų, palikdamas sustiprintą ginkluotę, gerai parengtą armiją. Gen. R. Hillier pakviestas dirbti Newfoundland-Labrador universiteto, kurį jis yra baigęs, kancleriu.

Į kavinę eiti su savo puodeliu, taip siūlo Toronto miesto savivavaldybės atstovai. Jie svarsto galimybę apmokestinti arba visai uždrausti popierinius kavos puodelius, gatavo maisto pakuotės indus ir plastmasinius maišelius. Jie yra neperdirbami ir šiukšlių perdirbimo sistemai yra didelis kliuvinys. Toronto savivaldybė yra numačiusi iki 2010 m. sumažinti trečdaliu neperdirbamų šiukšlių kiekį, išvežamą į neveikiančias požemines šachtas.

Du Kanados vaikų rašytojai ir programos "Paskaityk man" kūrėjai pristatyti A. Lindgren vaikų literatūros premijai. Tai B. Doyle (Otava), kelių knygų autorius, ir Montrealio vaikų rašytoja ir dailininkė Marie Louise Gay. Tarp pristatytųjų – Nova Scotia provincijos ligoninėse vaikų ir motinų skyriuose populiari programa "Paskaityk man" (Read to Me). Pasaulyje svarbiausia vaikų literatūros premija skirta švedų rašytojos, "Pepės Ilgakojinės" ir kitų populiarių knygų autorės Astridos Lingdren atminimui; jos dydis 800,000 dol. Ateinančių – 2009 m. premijai pristatyti 153 vaikų literatūros kūrėjai iš 60-ties valstybių. **SK**

OVER A CENTURY OF SERVICE
1874
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ
PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS
Skambinti
R. Jareckul
Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

MŪSŲ TĖVYNĖJE

ŽYDŲ GENOCIDO DIENA

Rugsėjo 19 d. Vilniuje minint Lietuvos žydų genocido dieną, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi apdovanojo 55 asmenis, kurie II Pasaulinio karo metais gelbėjo žydų tautybės žmones nuo nacių genocido. Prezidentas pabrėžė būtinybę ateities kartoms išsaugoti tą tragišką palikimą, kuris neleistų abejingai žvelgti į Holokaustą. Valstybės vadovas išreiškė gilią pagarbą ir nuoširdžią padėką žydų gelbėtojams. Valstybės apdovanojimais buvo pagerbta net aštuoniolika asmenų, kurie visokeriopai prisidėjo gelbėdami nuo mirties vieną šeimą. Valstybiniu apdovanojimu buvo pagerbta ir viena vyriausių ano meto liudytojų – 102 m. sulaukusi Marė Sasnauskienė. V. Adamkus visoms Lietuvoje gyvenančioms tautoms palinkėjo keistis pasitikėjimu, atvirumu ir didžiosiomis žmogiškumą kuriančiomis vertybėmis.

PREMIJUOTAS PARKAS

Žemaitijos valstybiniam parkui suteiktas Europos komisijos (EK) pripažinimas ir speciali premija. Europos turizmo forume Bordo mieste Prancūzijoje patraukliausias savo turizmo vietoves iš viso pristatė 20 Europos sąjungos (ES) šalių, kurios irgi gavo prizus. Lietuva forume taip pat surengė parodą, kuri lankytojus ypač viliojo Užgavėnių kaukėmis, kurias vietoje drožė meistras iš Plungės Antanas Vaškys. Patraukliausios ES turizmo vietovės pristatytos ir specialiame žurnale, apie jas sukurti filmuoti reportažai. EK jau antrus metus rengia patraukliausios Europos vietovės (EDEN) konkursą, o Lietuva jame dalyvavo pirmą kartą. Pusę projekto vertės finansavo EK. Lietuvai šio projekto pristatymas kainavo apie 179,000 litų, kitą indėlį sudarė privačių verslininkų ir parodos dalyvių įnašas.

SUTARTIS SU VGTU

Pagal rugsėjo 24 d. pasirašytą sutartį, "Lietuvos geležinkeliai" dar 2 metams pratęsė bendradarbiavimo sutartį su Vilniaus Gedimino technikos universitetu (VGTU), 2008-2010 m. įsipareigojo suteikti 2.6 mln. Lt paramą universiteto materialinei bazei atnaujinti, bus imamasi konkrečių priemonių naujiems tyrimams atlikti ir specialistams bei laboratorijoms rengti. Per 5 bendradarbiavimo metus universiteto transporto ir aplinkos inžinerijos fakultetų mokslininkai, transporto ir aplinkos inžinerijos fakultetų darbuotojai – atliko 15 mokslo tyrimo darbų eismo saugumo, susisiekimo tarp miestų, riedmenų atnaujinimo ir kitose srityse. "Lietuvos geležinkeliai" universitetui suteikė 266,000 Lt paramą universiteto katedroms ir laboratorijoms sutvarkyti. Bendrovės padaliniuose įdarbinta apie 80 universiteto absolventų.

GYVI STEREOTIPAI

Jungtinių Tautų (JT) Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas Lietuvai skirtose rekomendacijose teigė, jog Lietuvos teismai tiesiogiai netaiko JT konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims bei nėra susipažinę su konvencijos nuostatomis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje (SADM) rugsėjo 18 d. Moterų ir vyrų lygių galimybių komisija pateikė privalomas įgyvendinti rekomendacijas Lietuvai. Jose pabrėžiama būtinybė šalinti tradicinius lyčių stereotipus, moterų diskriminaciją užimtumo, sveikatos srityje, stiprinti lyčių lygybės institucinius mechanizmus, mažinti smurtą prieš moteris, remti moterų nevyriausybines organizacijas, stiprinti pagalbą pažeidžiamų grupių moterims. Šiose rekomendacijose pabrėžiama pažanga didinant moterų užimtumo galimybes ir mažinant moterų nedarbą, skatinant moterų verslą, didinant moterų visų lygių vadovių skaičių, kovojant su prekyba moterimis. Kaip rekomendacijos įgyvendinamos, Lietuva turės pranešti Jungtinėms Tautoms 2011 m.

IEŠKO LOBIŲ

Baltijos jūros dugne, Lietuvos teritoriniuose ir gretimuose vandenyse, gali būti iki 70 nuskendusių laivų bei lėktuvų liekanų, kurie domina lobių ieškotojus ir plėšikus. Istorijos mokslui tai neįkainojamos vertybės, tačiau tyrinėti, iškelti šiuos lobius iš jūros dugno ir išstatyti krante daug kainuoja. Kol kas tyrėjai tik renka informaciją apie skenduolius, juos klasifikuoja, nustato tikslias koordinates. Kultūros paveldo departamento Klaipėdos teritorinio padalinio žiniomis, jūros dugne guli ir prekybinių, ir karinių, ir povandeninių laivų, lėktuvų, burlaivių, aptiktas ir garlaivis su varomuoju ratu. Net yra vienas iš trijų pirmųjų I Pasaulinio karo laikų vokiečių admirolinių lėktuvnešių "Wilhelm Friedrich". Visus šiuos objektus būtina saugoti. Prieš keletą metų buvo pakeisti įstatymai, kad povandeniniai objektai būtų įtraukti į kultūros vertybių registrą. **RSJ**

Pokyčių į gera planas

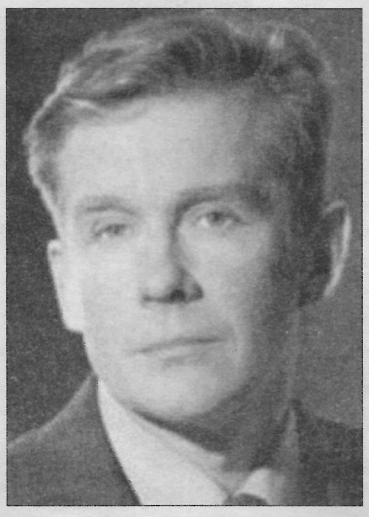

LR seimo narys **AUDRONIUS AŽUBALIS** rugsėjo 18-20 d.d. dalyvavo Kanadoje vykusioje Europos Saugumo ir bendradarbiavimo Parlamentinės asamblėjos (ESBO PA) rudens sesijoje Toronte, kur jis pristatė Lietuvos centro dešinės politikų nuostatas dėl Rusijos agresijos prieš Gruziją. *TŽ* šia proga kreipėsi į jį prašydami atsakyti į klausimus.

– Supažindikite mus su savo užimamomis pareigomis ir politine veikla.

– Mano kelias į politiką prasidėjo dar Vilniaus A. Vienuolio vidurinėje mokykloje, kada susipažinau su Viktoru Petkumi, vienu iš Lietuvos Helsinkio grupės kūrėjų. 1976 m. įstojau į Vilniaus valstybinio universiteto (VVU, dabar – Vilniaus universitetas) Istorijos fakultetą studijuoti žurnalistikos. Už ryšius su Lietuvos Helsinkio grupės nariais (1976 m. su Kęstučiu Subačiumi vežėme akademikui Andrejui Sacharovui į Maskvą dokumentus apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje) 1977 m. buvau pašalintas iš VVU žurnalistikos specialybės II kurso ir paimtas tarnauti sovietinėje armijoje.

1982 m. man buvo leista tęsti žurnalistikos studijas, tačiau tik neakivaizdiniu būdu, žurnalisto diplomą gavau 1989 m. Prasidėjus Atgimimui dirbau Lietuvos Sąjūdžio savaitraščio "Atgimimas" korespondentu. 1990 m. studijavau JAV žurnalistiką, politiką ir ekonomiką "The World Press" institute McCallister kolegijoje (St. Paul, MN, JAV). Po to Vytauto Landsbergio pakviestas 1990-1992 m. dirbau Aukščiausiosios tarybos – Atkuriamojo seimo atstovu spaudai. 1996 m. kaip Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) atstovas, buvau išrinktas vienmandatėje Vilniaus Fabijoniškių rinkimų apygardoje. Seime dirbau Užsienio reikalų komitete, buvau šio komiteto pirmininku, Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotoju. 2001-2004 m. vadovavau "Vertimo, dokumentacijos ir informacijos centrui" prie Vyriausybės kanceliarijos, buvau atsakingas už Europos sąjungos teisyno vertimą į lietuvių kalbą, kas buvo būtina Lietuvos stojimo į Europos sąjungą sąlyga.

2004 m. vėl buvau išrinktas į seimą pagal Tėvynės sąjungos sąrašą. Šiuo metu esu seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas, seimo Tarpparlamentinių ryšių su Latvija grupės pirmininkas, Europos reikalų komiteto, NATO reikalų komisijos narys.

– Kaip Jūsų partijos, Tėvynės sąjungos dabartinė rinkiminė programa skiriasi nuo ankstesnės? Kuo tikitės patraukti rinkėją, kuris anksčiau už TS gal nebūtų balsavęs?

– Parengėme Veiklos programą 2009-2012 metams, kuri sudaryta iš specializuotų 20 programų. Beveik vienerius metus kūrėme jas kartu su žymiausiais Lietuvos ekonomikos ir finansų žinovais. Tai išsamus 225 puslapių Planas su keturiais išplėstiniais priedais (švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, kovos su alkoholizmu). Tai "pokyčių į gera" Planas.

Tokios programos anksčiau nebuvome sukūrę, nieko panašaus neturi ir kitos politinės partijos Lietuvoje, kurios apsiriboja keliomis dešimtimis puslapių su prirašytais palinkėjimais, kuriuos apibendrinti galime žodžiais – "norime ir sieksime, kad visiems būtų gerai". Mūsų Planą, kaip išsamų, strateginį ir konkretų gerai įvertino politikos apžvalgininkai, verslo bendruomenė, žiniasklaida. Mūsų kalbėjimas su rinkėjais grindžiamas atviru situacijos įvertinimu ir konkrečiais siūlymais, kaip ištraukti Lietuvą iš liūno, į kurį per aštuonerius metus Lietuvą įklampino socialdemokratų vadovaujamos įvairios koalicijos. Šiandien matome tris iššūkius: a)Valdžios (valstybės) neveiksnumą; b) Ekonominį trumparegiškumą; c) Tautos eroziją. Kaip į juos atsakysime? Svarbiausia – veiksminga valdžia. Vietoje biurokratijos – naujoji viešoji vadyba; aiškūs tikslai, aiškūs planai, aiškūs rezultatai; visa valdžia vietose – įmanomai didesnė decentralizacija; efektyvus teisingumas; aiški gynybos ir užsienio politikos doktrina. Nauja ekonomine strategija siūloma suvaldyti infliaciją; inovacijos; investicijos; saugi energetika; perspektyvus kaimas. Norint sustabdyti tautos eroziją būtina parama šeimai; efektyvi socialinė parama; tautai – esminė švietimo ir kultūros pertvarka.

Mūsų planas – ne stebuklinga lazdelė, kuri visus per akimirką gali padaryti laimingais, taip nebūna. Mūsų planas padės Lietuvai atsitiesti ir išeiti iš aklavietės. Tai padaryti nebus lengva, nes kad imtumeisi rimtų darbų, žmonės turi patikėti, kad jie, kad mes visi – galime tai padaryti. Šiandien žmonės mažai kuo tiki. Jie – pasyvūs, kai kas mieliau ima V. Blinkevičiūtės pašalpas – išmaldas, nei galvoja, "kaip man pačiam atsistojus ant kojų." Tačiau vieną kartą reikia ryžtis ir pradėti. Todėl ir mūsų programos pavadinimas kviečia **"Kartu pradėkime kurti geresnę Lietuvą"**. Daugiau apie programą galite sužinoti mūsų tinklalapyje: **www.tsajunga.lt**.

– Kokioje srityje labiausiai koncentruojasi TS rinkiminis vajus? Ką žadate, pvz. jaunimui?

– Jei kalbėti apie rinkiminę kampaniją, mūsų strategija – patraukti dalį rinkėjų, kurie niekada nebalsuoja. Tokių Lietuvoje yra apie 400,000. Yra dvi jų pasyvumo priežastys: visos partijos vienodos ir mano balsas nieko nelemia. Žymią dalį šių rinkėjų sudaro išsilavinę, jauni verslo žmonės. Todėl šiame vajuje koncentruojamės į internetą. Atnaujinome savo tinklalapį, kuriame animacine forma yra pateikiami mūsų pagrindiniai programiniai teiginiai. Sukūrėme nemaža internetinių žaidimų, kaip antai "Pasitikrinki savo sąžinę", "Aplenk Kubilių", "Baltijos kelias 2". Pirmieji iš Lietuvos politikų dalyvavome ir bendravome su Second Life "gyventojais", mus galima rasti ir socialiniuose tinkluose "My Space", "Facebook", o "You Tube" tapo mūsų svarbiu įrankiu operatyviai informacijai skleisti.

Atsakant apie mūsų jaunimo politiką, pirmiausia reikia pasakyti, kad geriausia, ką bet kuri civilizuota visuomenė gali duoti jaunimui, tai – geras išsilavinimas. Dabartinę švietimo sistemą Lietuvoje mokslininkai įvardina, kaip degraduojančią. Mūsų politikos esmė – suteikti kiekvienam jaunam žmogui nepriklausomai nuo jo socialinės padėties ir gyvenamos vietos (kaimo ar miesto) lygiai prieinamas sąlygas gauti kokybišką išsilavinimą ir išsimokslinimą. To negalėsime padaryti neatkūrę mokytojo autoriteto ir nepadarę šios profesijos prestižine, nesudarę jam gerų darbo ir tobulėjimo sąlygų. Tas pat pasakytina ir apie aukštąjį mokslą, kurio kokybė krenta ne dienomis, o valandomis. Geriausių Pasaulio universitetų 500-ke ir Europos universitetų 100-ke nėra nė vieno iš keturiolikos Lietuvoje esančių. Dabartiniame globaliame pasaulyje daug ką lemia žinios, išsilavinimas, o 35-45 nuošimčiai geriausių Lietuvos gimnazijų abiturientų renkasi studijas ne Lietuvos aukštosiose mokyklose, ir tas skaičius auga, kartu sąlygodamas "protų nutekėjimą". Turime nedaug laiko, todėl imsimės ryžtingų veiksmų.

(Kitame *TŽ* numeryje – A. Ažubalio dalyvavimas ESBO konferencijoje. Red.)

LIETUVIŲ TELKINIUOSE

Sekmadienį, rugsėjo 21, Šv. Domininko parapija aukojo paskutines Mišias Montrealio Šv. Kazimiero šventovėje. Mišias koncelebruoja (iš k.) buvęs kleb. emeritas kun. dr. F. Jucevičius (stovi suole), kun. Y. Archambault, kun. M. McKenna, kleb. kun. P. Pomkoski, mons. S. Harty, diak. R. Brisebois, kun. J.A. Therrien ir kun. M. Mahuelpan **Ntr. V. Lietuvninkaitės**

SKAITYTOJAI PASISAKO

Gerbiamieji,

Netrukus balsuosime Lietuvos seimo rinkimuose. Mūsų kraštui svarbu išsinarplioti iš sudėtingų, ir kartu žalingų, padėčių. Vienybėje galybė, o sąvartyne praraja. Raginkime tautą išsikapstyti iš pelkyno ir taip džiaugtis laisve, gerove ir t.t.

Ten tėvynė

Keleli tiesus,
Vesk mane į namus,
Kur sodyba sena
Ir gentis artima.

Tėviškėle brangi –
Meilė mano širdy,
Tau visuomet žėrės,
Neužges, neišblės...

Gimta žemė šventa,
Prosenolių ginta!
Nors galiūnų vergta,
Niekad nepalaužta.

Tu keleli tiesus,
Vesk kartu mus visus.
Taip nešina vienybės palaima,
Lietuva gyvuos laisva.

Algimantas Eimantas,
Kanata, ON

Šventė Pagėgiuose

Š.m. rugsėjo 1 d. iškilmingai atidaryta Algimanto Mackaus gimnazija

Apie tai žinių pateikė gimnazijos literatūros mokytojos V. Žuklijienė ir V. Vaivadienė, kurios ne vienerius metus darbavosi, kad ši mokslo įstaiga gautų gimnazijos statusą ir buvusio čikagiečio poeto bei visuomenės veikėjo Algimanto Mackaus vardą.

Jos rašė, kad šventėje dalyvavo ir A. Mackaus pusbrolis Konstantinas Mackus iš Kauno bei jo vaikystės draugas, dabartinis Vilniaus universiteto profesorius Vytautas Juodkazis. Mokytojos paminėjo, jog gimnaziją sveikino ne tik Lietuvos prezidentas, bet buvo gauti sveikinimai elektroniniu paštu iš artimų žmonių: Grabių šeimos, Edvardo Šulaičio, Lakštuonės Vėžienės (ši gimnazijai padovanojo visas A. Mackaus knygų leidimo fondo išleistas knygas).

Gražių žodžių nepagailėjo susirinkę visų Pagėgių savivaldybės mokyklų direktoriai. Šventėje, kurioje buvo ir meninė dalis (atliko grupė "Aksomas" iš Vilniaus), dalyvavo moksleiviai ir iš kitų mokymo įstaigų. Renginio metu buvo surengtos sporto varžybos. Šventė baigėsi kavinėje "Peronas", kur vyko diskoteka.

Šia proga apie gimnaziją ir poetą A. Mackų išleistose knygelėse rašoma, kad mokykla buvo pastatyta 1936 m. Joje pradžioje veikė vokiečių realinė žemės ūkio mokykla, gyvavusi iki II Pas. karo pradžios. Po karo pastatas atiteko lietuviškai K. Donelaičio gimnazijai, 2007 m. rudenį pastatas buvo iš pagrindų atnaujintas. 2003 m. mokykloje įkurtas A. Mackaus muziejus, kuriame rodoma daugiau negu 100 poeto A. Mackaus, jo šeimos ir artimųjų originalių nuotraukų ir kopijų. Vėliau rodinių skaičius didėjo: jų atsiuntė JAV gyvenantys E. Šulaitis, H. Vepštienė, a.a. G. Vėžys, Lietuvos rašytojai J. Aputis, S. Geda ir kt. **EŠ**

Techninė klaida. *TŽ* nr. 38, psl. 7 pakartotas iš psl. 6 paimtas skyrius "Mūsų tėvynėje". Toje vietoje turėjo būti skyrius "Lietuviai pasaulyje", kurį spausdinam šiame numeryje. Atsiprašome paliestuosius. **Red.**

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose -

TALKA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax. 905 544-7126

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 59 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd.pal.čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.15%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	6.15%
kasd. pal. taupymo s1sk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	2.00%		
180 dienų indėlius	2.25%		
1 m. term. indėlius	2.85%		
2 m. term. indėlius	3.35%		
3 m. term. indėlius	3.80%		
4 m. term. indėlius	4.00%		
5 m. term. indėlius	4.10%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.85%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.80%		
4 m. ind.	4.00%		
5 m. ind.	4.10%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mln. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdienę informaciją apie nuošimčius TALKOJE
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ - INTERAC KORTELĖ
TINKLAPIS: www.talka.ca

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JAV

Orlando mieste, Floridoje, įsteigta nauja Amerikos lietuvių bendruomenės apylinkė. Pirmininku išrinktas Alvydas Smilinskas. Jo vadovaujama LB apylinkės valdyba rugpjūčio 9 d. surengė koncertą Tarptautinei tautos dienai paminėti. Programą atliko džiazo muzikas Gintaras Abarius. Koncertas pradėtas JAV ir Lietuvos himnais. Programa – pritaikytu kūriniu pagal Bernardo Brazdžionio eilėraštį. Į koncertą susirinko nemažai žmonių. Muz. G. Abarius atliko įvairių kūrinių, ir žiūrovų buvo gerai įvertinti. Šia proga taipgi buvo surengta įdomi aštuonių Floridoje gyvenančių menininkų paroda.

St. Petersburgo Lietuvių klubo sekmadienio popietėje atsisveikinta su Truskavos klebonu kun. Simu Maksvyčiu iš Lietuvos. Jis visą liepos mėnesį buvo pakeitęs atostogaujantį Šv. Kazimiero misijos vadovą kan. Bernardą Talaišį. Atsisveikinimo žodyje jis džiaugėsi vietos lietuvių bendradarbiavimu ir išlaikymu lietuviškų tradicijų. Klubo pirm. Loreta Kymantienė išreiškė viltį, kad svečias ir kitais metais pavaduos Šv. Kazimiero misijos vadovą.

Australija

A.a. Vincas Zdanavičius-Danius, 85-rių metų amžiaus, mirė birželio 19 d. Melburne. Velionis gimė 1922 m. rugpjūčio 15 d. Šiauliuose. Čia jis baigė mokytojų seminariją ir toliau studijavo muziką. Visa Zdanavičių šeima mėgo muziką ir dainavimą. Vincas taipgi pradėjo dainuoti nuo jaunų dienų. Baigiantis karui pasitraukė į Vokietiją. Čia gyvendamas priklausė Sodeikos ir Čiurlionio ansambliams, gyvai dalyvavo sporte, ypač pasižymėdamas stalo tenise. V. Zdanavičius 1948 m. išvyko į Australiją ir apsigyveno Melburno mieste. Susipažino su Danute Sadauskaite ir 1980 m. su ją sukūrė šeimą ir laimingai išgyveno 58-erius metus. Šeima susilaukė dukters Saulutės ir sūnaus Andriaus bei vaikaičių. Velionis daugelį tautiečių palydėjo į Amžinybę giedodamas per gedulines Mišias. Taipgi jis solo ir duetus atlikdavo per minėjimus ir koncertus. Ilgus metus priklausė Melburno kanklių ansambliui, taipgi dainavo operos chore *Merry Wives of Windsor*. Velionies netektį išgyvena žmona Danutė, dukra Saulutė, sūnus Andrius, vaikaičiai, kiti artimieji, draugai bei pažįstami.

Ukraina

Krymo lietuvių laikraštyje *Tiltas* rašoma apie jų bendruomenėje pasižymėjusią veikėją Galiną Chmel-Dunaj. Ji gimė Ukrainoje, Dnepropetrovske, 20 metų gyveno Kaune, išmoko lietuvių kalbą, įsigijo gamtos mokslų kandidato (daktaro) laipsnį, išsaugojo Lietuvos pilietybę, grįžo į gimtinę ir šiuo metu gyvena Dnepropetrovsko mieste ir darbuojasi šio miesto lietuvių bendruomenėje. Ji yra Lietuvių kultūros ir verslo centro "Gintaras" lituanistinės mokyklos mokytoja, šio centro valdybos pirmininko pavaduotoja ir garsėjanti lino drobės siuvinėtoja. Gyvendama Lietuvoje ji tobulino savo siuvinėjimo meistriškumą. Mėgsta šį savo sugebėjimą dalintis su kitais. Būdama Kūno kultūros instituto docente dar užsiima pamokomis su studentais, veikliai dalyvauja lietuvių visuomenės veikloje. Taipgi ji yra Dnepropetrovsko pramonės prekybos vedėja. Su siuvinėjimo dirbiniais dalyvauja parodose ir moko jaunas merginas siuvinėti. Jos dirbiniuose atsispindi lietuviški ir ukrainietiški motyvai. Penkias savaites jos siuvinėjimo dirbinių paroda vyko Dnepropetrovsko istoriniame muziejuje. Prieš 2008-sius naujuosius metus Galina buvo pripažinta meninio siuvinėjimo meistre ir priimta į Ukrainos valstybinę meistrų sąjungą.

Airija

Nuo rugsėjo mėnesio Mulingare vietovėje veiks nauja lietuviška sekmadieninė mokykla "Bičiuliai". Darbuosis dvi nuolatinės mokytojos ir, reikalui esant, pagalbininkai. Mokykloje bus mokoma lietuvių kalbos bei literatūros, Lietuvos geografijos ir istorijos. Numatoma įsteigti vaidintojų grupę. Pamokos numatytos sekmadieniais nuo 1-mos iki 5 v.p.p. Jei tėvams atrodytų, kad šeštadieniai yra patogesnis laikas, tai bus padarytas pakeitimas. Pradžioje užsiregistravo 12 mokinių.

Portugalija

Šiame krašte, kaip skelbia BNS, rugsėjo 3 d. įsteigta ir teisingumo ministerijoje įregistruota Lietuvių bendruomenė. Neoficialiomis žiniomis, Portugalijoje gyvena 400 lietuvių. Jie dirba paslaugų srityje, pramonėje, žemės ūkyje. Tarp jų taipogi yra teisininkų, mokslininkų, dirbančių Coimbros, Madeiros, Azorų salose esančiuose universitetuose, bei savo verslą įsteigusių verslininkų. Naujos Lietuvių bendruomenės valdyba planuoja suburti kuo daugiau tautiečių, gyvenančių Portugalijoje, palaikyti tautinį tapatumą bei glaudžius ryšius su Lietuva. Steigiamajame susirinkime valdybos pirmininke išrinkta teisininkė Inga Kilikevičiūtė. **JA**

Atstatomi Valdovų rūmai, žiūrint iš viršaus (kairėje) ir iš pietų pusės

Ntr. www.lvr.lt

Muzikinė kultūra Valdovų rūmuose

Dr. EGIDIJUS MAŽINTAS

Vakarų Europos civilizacijos ir kultūros vadybos elementai, tarp jų ir iškiliausias žanras opera, vienijantis savo pastatymuose – orkestrą, baletą, muziką, architektūrą, dailę, vokalą, chorą, simfoniją, kaukes ir grimą skverbėsi ir į Lietuvą. Šio sudėtingo žanro perėmimas ir vystymasis šalyje mažino nuotolį, skyrusį LDK didžiuosius kunigaikščius nuo kitų Europos monarchų.

Specifinių bruožų turėjo ir Lietuvos mokyklinis teatras, kuriame iš svetur perkelti elementai (iš prancūzų mokyklinio teatro į Vilniaus sceną perkeltas baletas chorea dramatica – dranibis šokis; iš anglų – iškilmingi monologai, puošnios karališkų rūmų scenos, kalėjimai, dvasios ir pan; iš italų – muzikinio elemento gausumas; iš ispanų – sudėtinga intriga, paradiškumas) buvo atmiešti vietine medžiaga.

1570 m. pradėjus organizuoti Vilniaus kolegiją, netrukus deklamacijomis bei dialogais, atliekamais įvairiomis kalbomis, jau buvo sveikinami svečiai. 1570 m. spalio 18 d. iškilmingai mokslo metų pradžiai Vilniaus kolegijos kieme surengtas pirmasis spektaklis lotynų kalba M. Tuchi *Herkulis*. Į jį apsilankė vyskupas, miesto tarybos nariai, daug bajorų ir gausybė miestiečių. Visi žavėjosi vaidinimu ir buvo nustebę, kad per tokį trumpą laiką buvo taip gerai pasiruošta.

Europos šalyse susiformavo nuostata, kad Vilniaus valdovų rūmai – ne vien valstietiškos kultūros, bet apsišvietusios diduomenės kultūros centras. Kunigaikščių ir didikų pilių rūmų trupėse dirbo įvairių tautų menininkai, muzikantai instrumentalistai, dainininkai – gausi italų grupė, vokiečiai, prancūzai, anglai, lenkai, lietuviai ir kt. Visi jie buvo puikūs atlikėjai, o kai kurie – ir įgudę kompozitoriai.

XVI š. Italijos universitetuose Venecijoje, Romoje, Paduvoje, humanitarinius mokslus studijuojantys jaunuoliai iš Lietuvos buvo gerai susipažinę su italų kultūra, teatru ir muzika. Nuo XVII š. Lietuvos didikai savo dvarų kapelų muzikantus siųsdavo mokytis į Italiją: XVII š. Paduvos universitete studijavo ir Italijoje gyveno kompozitorius ir liutninninkas Kazimiras Stanislovas Rudamina Dusetiškis.

Kultūrinėje veikloje dalyvavę talentingi žmonės nuolat gyveno valdovo rezidencijoje, kiti – prisidėdavę. Daugelio jų pastangomis, atsižvelgiant į epochos tradicijas, buvo kuriamas gana griežtai apibrėžtas rūmų kultūros modelis, jos prasminis ceremonialas, dažniausiai atliepiantis ir paties didžiojo kunigaikščio bei jį supančios diduomenės aukščiausiojo sluoksnio kultūrinius poreikius ir papročių tendencijas. Todėl LDK gyvenę įvairių tautybių muzikai, procese dalyvavę asmenys, vadintini lietuvių kultūrininkais.

Opera buvo naujas baroko epochos muzikos žanras. Vilniaus kapelos turėjo dalyvauti operos pastatymuose, vykusiuose Vilniuje, Žemutinės pilies valdovų rūmuose, praėjus vos dvidešimtmečiui nuo pirmųjų operos pastatymų Italijoje. Nemažai italų dirigentų instrumentalistų, vokalistų ir muzikos mokytojų dirbo didikų rūmuose, kur veikė orkestrai, chorai, buvo statomos operos ir baletai.

Vilniaus vaivados Mikalojaus Radvilos Juodojo rūpesčiu rūmų kapeloje grojo (1551 m.) italų smuikininkai, švilpynininkai, trimitininkai. XVI-XVII š. Vilniaus vaivados Kristupo Radvilos kapeloje dirbo liutninninkas ir kompozitorius M. Galilei. Jo sūnus V. Galilei (pasaulinio garso astronomo G. Galilei tėvas) buvo Vilniaus ir Kijevo vaivados J. Tiškevičiaus kapelos dirigentas. Lietuvos kanclerio L. Sapiegos dvaro kapeloje XVII š. tarnavo komp. G.B. Cociola.

1606 m. muzikas Michelandgelo Galile'o iš Vilniaus grįžo į Padują ir tėvui G. Galile'ui teko ieškoti broliui muziko vietos tėvynėje. Antrą kartą M. Galile'us atvykęs į Lietuvą įsikūrė Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio rūmuose. XVIII š. LDK muzikinių teatrų centrais tapo didikų rūmai, jų orkestrų teatrų trupėse dirbo nemažai italų muzikantų. "Žvaigždės" būdavo nenusiteikusios kalbėti su bet kuo. Kiti menininkai tokiame svetimtaučių "žvaigždžių" kolektyve, turėdavo atlikti klapčiukų ar darbo bičių vaidmenis.

Dažnai atsitikdavo, kad senosios "žvaigždės" ignoruodavo naujokus artistus, jausdavo priešiškumą pajutę konkurenciją – "Mes čia jau seniai dirbame, o jie tegul parodo ką gali". Tokiam senbuvių ir naujokų nutolimui neišvengiamai didėjant, arogancijos apraiškoms spartėjant, kolektyvo intrigas tiesiog gaudyte gaudydavo rūmų damos, ir platindavo savo miesto aplinkoje kaip "naujienas iš dvaro". "Žvaigždės" turėdavo savo asmeninį dizainerį-stilistą, dietologę-žyniuonę, kirpėją-masažuotoją, vokalo ar vaidybos mokytoją. Iš žiūrovų aplinkos viešnios iš užsienio arba vietinės "žvaigždės" ieškodavo pasiturinčio meilužio ar dosnaus gerbėjo. O koks populiarus rūmų dirigentas tapdavo kokios kilmingos damos globotiniu. Skirdavo pasimatymus, vykdavo į puošniuose rūmuose vykstančius pokylius arba į miške rengiamus medžioklės pokylius. Didikai dažnai kaip ir kunigaikščiai mėgdavo į savo pobūvius pasikviesti tokias "žvaigždes" tuo atkreipdami dėmesį į to menininko ir jo vadybininko laimėjimus, konkrečią darbo patirtį, vakarienės ar pobūvio metu iškilmingai paminėdami svarbiausias premjeras užsiemečių ir savos aplinkos akivaizdoje.

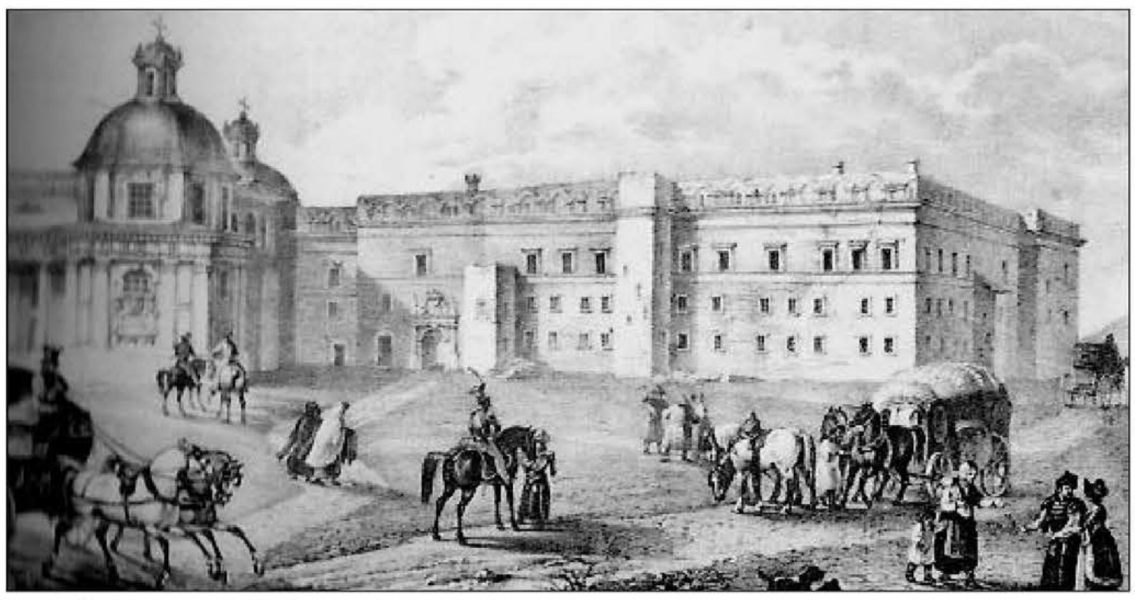

K. Račinskas, *Didžiųjų kunigaikščių rezidencija iš pietų pusės*. 1832 m. Litografija
Ntr. iš leidinio V. Drėma *Dingęs Vilnius*

Lyg nebuvau išėjus niekur...

Lyg nebuvau
Išėjus niekur,
Prie kelio gimto
Kryžkelėj stovėjau...
Glaudžiau Dangaus
Gausybės lietų
Ir žemės aukso
Neturėjau...

Širdy nešuos
Gimtinės duoną,
Šlakelį gyvojo
Vandens...
Padėk, žemele,
Atiduoti tai,
Kas amžinai
Gyvens...

Vaikystės dienos...

Prie seno slenksčio
Vakaras nusėdo,
Užkrito pievas
Vėstanti rasa,
Lakštingala
Vaikystės lietų gieda,
Į vidų slenka
Sutema...

Uždaro tyliai
Kiemo vartelius,
Suprunkščia nakčiai
Rišamas arklys...
Tamsa vynioja
Lauko takelius, –
Nebuvėlis jau
Neužklys...

Tylus gerumas,
Atminimų skalbiniai,
Upelio sūkury
Palaidos kasos...
Nusėdo, sugulė
Širdies gelmėj
Vaikystės dienos,
Šiltos, basos...

Vėl pareis...

Aš nemačiau
Tiek grįžtančių gandrų, –
Vienam gandralizdy
Pasaulis tilpo...
Balti su saule,
Murzini,
Išbraidę seklią
Upės kilpą...

Suardę tylą
Rytmečių rasotų
Virš gimto sodo
Kleketavo pagiriais.
Klausaus jų aido
Ir šiandien atrodo,
Vaikystės saulė
Vėl pareis...

VALERIJA VILČINSKIENĖ

Vyresnieji šokėjai XIII Tautinių šokių šventėje, įvykusioje Los Angeles, CA, š.m. liepos 6 d.

Ntr. D. Puterienės

ATSIMINIMAI

Mano nuotykiai karuose

TEKLĖ KALVINSKA

Gyvenau Lenkijoj, etninėse Lietuvos žemėse. 1939 m. mokiausi Žemės ūkio mokykloj. Per atostogas mokykla surengė ekskursiją po Lenkiją. Lankėm anglių, druskos kasyklas, fabrikus, laipiojom Karpatų kalnais, grožėjomės sena Krokuvos architektūra, sostine Varšuva. Visai negalvojom, kad netrukus Varšuva virs griuvėsių krūva. Buvo šilta vasara, vakarais po darbo miestų gatvėse išsipuošę vaikščiojo žmonės, skubėjo į kinus, teatrus, koncertus. Gamtos mylėtojai laiką leido parkuose, naudojosi paskutiniais šiltais vasaros vakarais.

Iš ekskursijos į namus sugrįžau pabaigoj rugpjūčio, atostogos baigėsi. Greit išvažiavau į mokyklą. Naktį blogai miegojau, anksti nubudau, už lango žvirbliai kėlė triukšmą. Atsikėlus nuėjau į svečių kambarį. Visi dar miegojo, buvo tyla, tik direktorės kabinete girdėjau žingsnius. Įsijungiau radiją, pirmi žodžiai atėjo eterio bangomis, išgirdau: Vokietija šiandien paskelbė mums karą. Buvo 1939 metų rugsėjo pirmoji diena. Ankstyvas rytas. Išsigandau, bėgau į direktorės kabinetą, šaukdama "karas"! Jos veidas pabalo, atėjo į kambarį, kur buvo radijas. Pranešėjas be pertraukos kartojo baisią žinią. Direktorė pasakė: "Baisi nelaimė ištiko mūsų kraštą, žmoniją, mokykla laikinai bus uždaryta". Nuo mokyklos Lenkijos-Vokietijos siena buvo už 25-30 km. Dalį mokyklos pastatų užėmė lenkų kariuomenė. Mums liepė grįžti namo. Nuėjau į geležinkelio stotį, sužinojau, kad civilių neveža, transportas – tik karo reikalams. Palikusios savo daiktus mokykloj su drauge ėjom namo. Lenkų kariuomenė narsiai gynėsi. Vokiečiai turėjo daug geresnius ginklus; ėjo pirmyn. Nenorėdami pasiduoti į nelaisvę, nemažai lenkų kariuomenės pasitraukė į Lietuvą. Dalis jų buvo internuota Kalvarijoj. Pasitraukus lenkų kariuomenei, Sūduvos kraštą užėmė sovietai.

Netrukus į mūsų kiemą įvažiavo mašina, pilna vokiečių kareivių. Dauguma gerai kalbėjo lietuviškai. Sakė esą Klaipėdos vokiečiai. Iš jų sužinojom, kad sovietai pasitraukė. Punsko miestelyje gyveno daug žydų. Užėjus vokiečiams, žydai su vietinių ir Lietuvos žmonių pagalba pabėgo į Lietuvą. Kalvarijoj veikė žydų gelbėjimo komitetas. Vokiečiai greit suorganizavo vietinę administraciją. Viršininkai buvo vokiečiai, mokantys ar bent suprantantys lenkų bei lietuvių kalbą. Prie Lenkijos-Lietuvos sienos vokiečiai pastatė daugiau būstinių, apgyvendino vyresnio amžiaus pasienio sargybinių. Krautuvės buvo uždarytos. Gyventojai negalėjo nusipirkti būtiniausių prekių – žibalo, druskos, cukraus, muilo. Prasidėjo kontrabanda – iš Lenkijos į Lietuvą gabeno maisto gaminių, pardavę už litus pirko prekes, kokių Lenkijoj nebuvo. Einančių per sieną vokiečių pasienio kareiviai neskriaudė. Mokyklos buvo tik vokiečiams. Iš Vilniaus nuo giminaičio gavau žinią: galiu atvažiuoti mokytis į Vilnių. Prieš išvažiuodama norėjau nusipirkti medžiagos pasisiūti naujiems drabužiams.

Išaušo 1940 m. ankstyvas pavasaris, susitarėm su artimo kaimo moterimis, užsiimančiomis kontrabanda. Jos savo "amate" buvo įgudusios. Išėjau naktį. Jos dėvėjo ilgus guminius batus, prekes nešė maišuose ant pečių. Kad kelias būtų trumpesnis į Kalvariją ir saugiau, ėjo per balas. Aš naktį nepratus vaikščioti, su pusbačiais einu kur sausiau, su jomis nespėju, atsilieku. Bendrakeleivės mane bara: kad būtų žinojusi, jog esu tokia "paniusia", bijanti kojų supurvint, būtų nevedusios manęs į Lietuvą. Tyliu, einu iš paskos per balas. Nežinojau kada perėjom sieną. Bendrakeleivės pasakė – esam Lietuvos žemėj, dar reikia saugotis Lietuvos policininkų. Pirmą kartą ėjau Nepriklausomos Lietuvos žeme. Širdis suvirpėjo, kvėpuoti buvo lengviau. Arimai atrodė man minkšti kaip patalas. Mylėjau Lietuvą iš tolo, dabar buvau jos žemėj. Staiga mano bendrakeleivės išsitiesė ant arimo, rankom rodo, kad gulčiau; aš tik pritūpiau, dairiausi kas nutiko. Pamačiau lempute pašviesdami ėjo Lietuvos pasienio policininkai. Nebijojau policininkų, norėjau, kad mus pamatytų, sulaikytų, bet jie nepastebėję mūsų nuėjo.

Kai ruošiausi eiti į Kalvariją, tėveliai liepė aplankyti Punsko žydus. Zelikas su kitais Punsko žydais, užėjus vokiečiams, pabėgo į Lietuvą. Tėveliai ilgus metus palaikė su jais artimus ryšius. Zelikas vertėsi javų prekyba – buvo kultūringi, pasiturintys punskiečiai. Kalvariją pasiekėm anksti rytą. Sutikus moterėlę paklausiau, gal žino kur gyvena Punsko žydai? Nuvedė prie nedidelio švaraus namelio. Langai dar buvo uždangstyti. Pabeldžiau, užuolaida prasiskyrė, lange pamačiau Zelikienės veidą. Buvau šlapia, purvina; nusiprausiau. Zelikienė padarė man pusrytį. Liepė gulti į jos dar šiltą lovą. Nubudusi radau drabužius švarius, sausus. Buvo paskutinis susitikimas. Tolesnis jų likimas mums nežinomas. Nusipirkusios reikalingų prekių grįžom atgal. Iš Kalvarijos Lietuvos ūkininkas nuvežė mus į pasienį, palaukė pas ūkininką, kol sutemo, laimingai perėjom sieną.

Birželio mėnesį netikėtai iš Lietuvos atvyko į savo tėviškę Lenkijon mano giminaitis. Iš jo sužinojau, kad Lietuvą okupavo sovietai. Prezidentas su šeima pasitraukė į Vokietiją, likusi valdžia be šūvio įsileido sovietų kariuomenę. Mūsų laukė sunkūs laikai. Jau dabar visokios padugnės kėlė galvas. Giminaitis vykti į Lietuvą man nepatarė, reikia palaukti, kas bus toliau. Atnešęs negerą žinią jis greit sugrįžo į Lietuvą. Gyvenom Lenkijos teritorijoj, betarpiškai Lietuvos okupacija mūsų nelietė, buvo labai skaudi. Vieną naktį Punsko, Seinijos apylinkėj nežinomi asmenys išniekino prie kelių, kalnelių stovinčius kryžius, Rūpintojėlius medinius supjaustė, akmeninius sudaužė. Gyventojai niekšingu elgesiu labai pasipiktino. Kur dar nespėjo kryžių išniekinti, žmonės kryžius paslėpė namuose.

1941 m. sausio mėn. iš Lietuvos į Punską atvažiavo delegacija, raginanti lietuvius vykti į sovietų Lietuvą. Kas atsisakė išvykti, vokiečiai sodino į kalėjimą; iš kalėjimo paleisdavo kaip pasirašiusius išvykti. Sklido propaganda: kai išvažiuos delegacija, pasilikusius lietuvius vokiečiai išmes iš namų, išveš į darbus.

(Bus daugiau)

Jaunosios šokėjos prūsų ir jotvingių gyvenvietėje Ožkiniuose, Lenkijoje **Ntr. S. Bingelio (*Aušra*)**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Prezidento Valdo Adamkaus ir Lietuvos delegacijos vizitas šią vasarą Pietų Amerikoje siekė atgaivinti Lietuvos kultūrinį bendradarbiavimą su Brazilija, Argentina, Urugvajumi ir Čile, skatinti šiose valstybėse įsikūrusių lietuvių bendruomenių veiklą ir plėtoti tarpusavio ryšius. Kartu keliavęs kultūros ministeris Jonas Jučas teigė, kad tos kelionės "svarbiausi uždaviniai – kultūrinio bendradarbiavimo sutarčių pasirašymas su Argentina ir Brazilija. Tai skatins toli nuo tėvynės gyvenančių lietuvių glaudesnius ryšius su Lietuva, o mums atvers galimybes artimiau susipažinti su tolimomis pasaulio šalimis, priglaudusiomis mūsų tautiečius. Pastaruoju metu įgyvendinamų pavienių iniciatyvų maža, tačiau bendradarbiavimą perkėlus į valstybinį lygį galėtume pasiekti geresnių rezultatų".

Brazilijoje XX š. gyveno apie 40,000 lietuvių imigrantų. Dabar lietuvių kilmės brazilų skaičius yra išaugęs iki 250,000. Pirmoji Brazilijos lietuvių bendruomenė buvo įsteigta 1958 m. Sao Paule veikia Lietuvos-Brazilijos draugija, leidžiamas mėnesinis spalvotas žurnalas *Mūsų Lietuva* lietuvių kalba. Į Argentiną pirmieji lietuviai atvyko XIX š. pabaigoje, ir jie įsikūrė didesniuose miestuose. Šiuo metu gyvena apie 30,000 jau čia gimusių lietuvių kilmės žmonių, iš kurių lietuviškoje veikloje dalyvauja apie 1,000. Po diplomatinių santykių su Lietuva atkūrimo buvo surengta nemažai kultūrinių renginių, bet vietinės lietuviškos spaudos nuo 2000 metų nėra.

Urugvajuje yra susitelkusi apie 5,000 lietuvių bendruomenė, tačiau aktyvių lietuviškoje veikloje yra vos pora šimtų. Leidžiamas lietuvių katalikų parapijos biuletenis, yra Urugvajaus lietuvių kultūros draugija. Lietuvos ir Čilės kultūriniai saitai kol kas yra silpni ir pavieniai. Vizito metu Brazilijoje ir Argentinoje buvo sudaryta kultūrinė programa, apsikeista fotografijos, tekstilės ir meno parodomis, palikta lietuviškų knygų.

Projekto "Su knyga per kultūrinę Europą" paskutinis renginys rugpjūčio 27 d. buvo skirtas lietuvių šiuolaikinei literatūrai ir jos autoriams. Vilniaus mokytojų namų kieme vyko lietuvių šiuolaikinių autorių knygų mugė. Vakare su skaitytojais bendravo prozininkas, TV serialų scenaristas Bronius Bušma. Iš jo neseniai išleistos apsakymų jaunimui knygos *Strazdanota vasara* skaitė pats autorius bei jo bičiuliai aktoriai Vaiva Mainelytė ir Pranas Dimša. Po to vyko šiuolaikinės lietuvių poezijos vakaras-koncertas. Poetų Justino Marcinkevičiaus, Jono Strielkūno, Marcelijaus Martinaičio, Aido Marčėno ir Daivos Čepauskaitės kūrybą skaitė aktorė Dalia Jankauskaitė, o dainas pagal minėtų poetų eiles atliko kompozitorius Andrius Kulikauskas bei dainininkas Povilas Girdenis.

Šiuolaikinę lietuvių poeziją sekė jaunosios kartos autoriaus Tomo Staniulio proza. Iš jo novelių knygos *Diena, kurią verkiau visą* skaitė pats autorius. Projekto pabaigai – staigmena: pirmosios "slampoezijos" varžytuvės Lietuvoje. "Slampoezija" prasidėjo 1986 m. Čikagoje, 1990 m. San Franciske įvyko pirmasis "National Poetry Slam" konkursas, kuriame dalyvavo poetų komandos iš visos Amerikos. 1993 m. "slampoezija" pasiekė Europą. Pirmiausia Suomijoje, vėliau D. Britanijoje, Vokietijoje, Skandinavijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Estijoje vyko "slampoezijos" konkursai, kuriuose pastaruoju metu pastebėta ir tautinių bruožų, tačiau poezijos "slamerius" visada vienijo kritinė bei socialinė poezijos nuostata.

Lietuvos dailės muziejus Vilniaus Radvilų rūmuose rugpjūčio pabaigoje pristatė Edmundo Armoškos dailės rinkinio parodą "Lietuvos dailės atodangos XVI-XXI amžiai". Ta proga buvo išleistas ir išsamus rinkinio katalogas. Leidinyje lietuvių ir anglų kalbomis aptartas rinkinio pobūdis, pateikiamos visų parodoje išstatytų kūrinių nuotraukos ir kataloginiai duomenys. Katalogo sudarytojos dr. Nijolės Tumėnienės nuomone, E. Armoškos lituanistinis rinkinys – didžiausias ir reikšmingiausias iš visų privačių tapybos rinkinių.

Parodoje ir kataloge pristatomi 232 dailės kūriniai, vos trečdalis viso E. Armoškos rinkinio. Vertingiausia XIX-XX š. tapyba. Iš senosios – įdomus ir retai sutinkamas nežinomo XVI š. dailininko paveikslas-ikona *Švč. Dievo Motina su Kūdikiu*. Parodoje yra ir Vilniaus meno mokyklos dailininkų bei jų mokinių darbų, kaip Pranciškaus Smuglevičiaus *Atpirkimo alegorija* bei jo tėvo Luko ir Felikso Smuglevičių tapytos drobės. Reikšminga parodos dalis – prieškario Lietuvos dailininkų tapyba: Adomo Varno, Justino Vienožinskio, Adomo Galdiko, Petro Kalpoko, Viktoro Vizgirdos bei vėlesnių – Vytauto Kasiulio, Adolfo Valeškos, Jono Rimšos – ar dar kuriančių dailininkų – Augustino Savicko, Lino Katino, Šarūno Saukos, Jono Daniliausko. **GK**

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas
3 Resurrection Rd. Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: 416-532-3400 Fax: 416-532-4816
Anapilyje: Tel.: 905-566-0006 Fax: 905-566-1554

KASOS VALANDOS: pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštad. nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmad. nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: ketvirtad. nuo 12 v.d. iki 7 v.v. ir penktad. nuo 11 v.r. iki 6 v.v.; sekmad. nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

AKTYVAI per 87 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.50%	Asmenines paskolas nuo	5.75%
180-364 d. term. ind.	1.50%		
1 metų term. indėlius	2.00%	Sutarties paskolas nuo	5.75%
2 metų term. indėlius	2.50%	Nekiln. turto paskolas:	
3 metų term. indėlius	2.85%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
4 metų term. indėlius	3.10%	1 metų	5.25%
5 metų term. indėlius	3.25%	2 metų	5.40%
1 metų "cashable" GIC	2.50%	3 metų	5.50%
1 metų GIC-met. palūk.	2.75%	4 metų	5.80%
2 metų GIC-met. palūk.	3.25%	5 metų	6.05%
3 metų GIC-met. palūk.	3.75%		
4 metų GIC-met. palūk.	4.10%	Su keičiamu nuošimčiu	
5 metų GIC-met. palūk.	4.25%	1, 2, 3 metų	4.75%
RRSP, RRIF "Variable"	1.50%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	3.50%		
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.85%		
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.25%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.50%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.60%		
Taupomąją sąskaitą	0.10%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.10%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.10%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	1.75%		

KELIAUJANT Į EUROPĄ NEUŽMIRŠKITE ĮSIGYTI
AMEX EURO ČEKIŲ ir GRYNŲ PINIGŲ
NAUDOKITĖS *"INTERAC-PLUS"* KORTELE

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

DEŠIMT STIPENDIJŲ STUDENTAMS,
KURIAS GAUS
STUDENTAI - KOOPERATYVO NARIAI
PRAŠOME ĮTEIKTI PRAŠYMUS
IKI RUGSĖJO 30 D.
Prašymo anketą rasite **www.rpul.com**
Įvertinant prašymus bus atsižvelgta į mokslo pasiekimus ir studento dalyvavimą bendruomenėje
PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

FSFG Realty Corp. BROKERAGE*
5650 Yonge Street, Suite 1508
Toronto, ON M2M 4G3
Laima Sližauskas
pirkimo ir pardavimo atstovė
Ruošiatės pirkti namą? Kreipkitės, nenusivilsite.
Turite sunkumų gauti paskolą? Kreipkitės, padėsime.
TEL: 416-227-2000 416-803-9133 (neš.)
FAX: 416-227-2008 el.paštas: laimaslz@yahoo.ca
*Independently Owned and Operated, REALTOR®

ORTODONTĖ
Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)
Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(*prie naujos 'PARAMOS'*)
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885
Kviečiame mažus ir didelius!

Epigenetika šiandien ir ateityje

Maždaug prieš 100 metų pirmasis Toronto universiteto psichiatrijos profesorius Charles K. Clarke, čia dirbęs 1908-1924 m, atkreipė dėmesį į būtinybę moksliškai tirti psichines ligas, apibendrinti gydymo patirtį. Vėliau jo darbus tęsė kitas psichiatras Aldwyn B. Stokes. Jis pasiūlė ir 1966 metais padėjo įsteigti prie Toronto universiteto medicinos fakulteto mokslo tyrimo centrą, pavadintą daug nusipelniusio psichiatrijos mokslui Dr. Charles K. Clarke vardu. Šiandien Toronto psichinių ligų ir priklausomybių centras (Centre for Addiction and Mental Health, CAMH) su savo padaliniais – Clarke psichiatrijos institutu, Addiction Research Foundation, Donwoods ir Queen gatvės psichiatrinėmis ligoninėmis – pati svarbiausia tokios paskirties gydymo, mokymo ir mokslo tiriamoji įstaiga Kanadoje, savo darbais žinoma visame pasaulyje. Šioje įstaigoje mokslinį darbą dirba ***dr. ARTŪRAS PETRONIS.***

Dr. A. Petronis gimė ir augo Lietuvoje, baigė Kauno Medicinos institutą (dabar Kauno Medicinos universitetas), specializavosi psichiatrijoje. Vėliau mokėsi doktorantūroje medicinos akademijoje Maskvoje. Kanadoje gyvena ir dirba nuo 1992 metų. Šiuo metu yra CAMH Krembil epigenetikos laboratorijos vadovas ir Toronto universiteto profesorius.

SK.: ***Genetika, žmogaus genomas – daugeliui jau žinomos ar girdėtos sąvokos, su jomis siejame daug lūkesčių sveikatos srityje. Epigenetika – vis dažniau spaudoje sutinkamas, bet dar ne visiems žinomas terminas. Tai ir mokslinio darbo sritis, kuriai jūs skiriate pastaruosius 10 metų. Kaip apibūdintumėt šią mokslo sritį ir jos užduotis?***

Dr. A. Petronis: Pradėkime nuo genomo. Žmogaus genomo atradimas buvo didžiulis žingsnis biologijos mokslo vystymesi. Šis projektas kartais lyginamas su žmogaus nuskraidinimu į Mėnulį. Žmogaus genomas susideda iš 3 milijardai struktūrinių vienetų, sukibusių vienas su kitu į ilgas grandines, vadinamas chromosomomis. Jų kiekvienoje normalioje žmogaus ląstelėje yra 23 poros: vienas rinkinys paveldėtas iš tėvo, kitas – iš motinos. Smulkesnės chromosomos dalys yra vadinamos genais, ir tokių genų žmogus turi apie 30,000.

"Perskaičius" visą žmogaus genomo "knygą", paaiškėjo nemažai dalykų – nuo žmogaus evoliucijos iki įvairiausių ląstelės biologijos subtilybių. Buvo tikimasi, kad žmogaus genomo programa atskleis ir daugelio ligų kilmės paslaptis. Beveik visos ligos: vėžys, diabetas, išsėtinė sklerozė, psichinės ligos, astma bent iš dalies yra paveldimos. Deja, genetinio kodo atskleidimas kol kas tegali paaiškinti tik labai mažą dalį genetinio polinkio susirgti viena ar kita liga. Kuo toliau, tuo labiau yra manoma, kad visos dažnos suaugusių žmonių ligos kyla ne tiek dėl pačių genų struktūros, kiek dėl jų reguliacijos sutrikimų. Epigenetika ir yra mokslas apie genų reguliaciją.

Epigenetika tyrinėja genų aktyvumo veiksnius, jų tarpusavio ir supančios aplinkos sąveiką, ryšius ir priklausomybę. Genų reguliacijai gali turėti įtakos įvairiausi aplinkos veiksniai, pavyzdžiui, mityba, oro tarša, gal net ir aplinkinių elgesys. Mokslininkus jau seniai glumino, kodėl iš identiškų dvynių neretai tik vienas suserga diabetu, vėžiu ar schizofrenija, tuo tarpu antrasis dvynys, kuris turi tokį pat genomą, gali būti visiškai sveikas. Nereikia ir ligos – sveiki dvyniai, turėdami tuos pačius genus, kartais gerokai skiriasi išvaizda, įpročiais, elgsena. Bent dalinis atsakymas yra, kad ne tik genai, bet ir kiti veiksniai – būtent epigenetinės reguliacijos sutrikimai – gali nulemti polinkį susirgti viena ar kita liga ir net perduoti tokį polinkį iš vienos kartos į kitą.

Epigenetinė ligos teorija gali paaiškinti ne tik kodėl identiški dvyniai kartais labai skiriasi pagal jų patologijos spektrą, bet ir kodėl, pavyzdžiui, berniukai serga autizmu daug dažniau, negu mergaitės, o depresija ar autoimuniniai susirgimai yra daugiau moterų ligos. Arba kodėl didžioji dalis ligų pasireiškia palyginti vėlai, sulaukus 20-30-ies ar daugiau metų, tuo tarpu kai visos klasikinės genetinės ligos kaip raumenų miodistrofija ar cistine fibrozė ir kt. yra vaikų ligos.

Žmogaus ligų epigenetika – dar labai "jauna" tyrimų sritis, ir tik vėžinės ligos yra šiek tiek geriau ištyrinėtos epigenetiškai. Tačiau susidomėjimas epigenetika auga labai sparčiai. Jeigu prieš penketą metų mokslo spaudoje buvo tik kelios dešimtys straipsnių, skirtų epigenetiniams tyrimams, tai dabar tokių straipsnių yra tūkstančiai. Mokslinė visuomenė gana greitai reaguoja į naujas idėjas ir bando pritaikyti savo tyrimų sričiai, ar tai būtų psichinės ligos, ar diabetas, ar Alzheimerio liga. Kai kurios tyrimus finansuojančios organizacijos jau irgi susigriebė, kad epigenetika gali būti labai perspektyvi sritis ir vis daugiau dėmesio skiria epigenetiniams projektams. Vien tik Jungtinių Amerikos Valstijų Nacionaliniai Sveikatos Institutai (NIH) per artimiausius penkerius metus epigenetiniams tyrimams žada išleisti daugiau kaip 200 mln. dol.

SK: ***Kuo gali pasitarnauti genetikos ir epigenetikos mokslas ir jų tyrimai eiliniam žmogui, jo sveikatai, medicinos mokslui?***

Dr. A. Petronis: Nei genetika, nei epigenetika pasiūlyti kažko labai ypatingo kol kas negali. Epigenetikos atveju tai yra visiškai suprantama, nes žmogaus ligos epigenetiniu požiūriu buvo pradėtos tirti dar labai neseniai. Genetikos padėtis yra kita, nes labai rimtos (ir daug kainuojančios) genų paieškos tęsiasi jau daugiau kaip du dešimtmečius, o rezultatai yra gana kuklūs. Daugeliui žmogaus ligų nebuvo surastas nei vienas genas. Kelioms ligoms genai buvo surasti, bet jie paaiškina tik mažą dalį visų tos ligos atvejų. Pavyzdžiui, yra žinomi du krūties vėžio genai, taip vadinami *breast cancer gene 1* (BRCA1) ir *breast cancer gene 2* (BRCA2), bet jie sukelia šią ligą tik 2% moterų. Didžioji dalis (98%) susirgimų atvejų taip ir lieka genetiniu požiūriu nepažinta. Apie genų terapiją – bandymus pakeisti nesveiką geną normaliu – net nėra ko kalbėti. Ši idėja, buvusi labai populiari paskutiniaisiais 20 amžiaus dešimtmečiais, visiškai nepasiteisino. Paaiškėjo, kad genus pakeisti yra beveik neįmanoma, o bet kokie bandymai tai daryti yra susiję su didžiule rizika paciento gyvybei. Šiek tiek geriau sekasi farmakogenetikoje.

Nukelta į 11-tą psl.

Lietuvos vyriausybė priėmė nutarimą Trakų apylinkes paskelbti kurortu. Pagal naują įstatymą šiose vietose bus ribojama ūkinė ar pramoninė veikla. Čia bus kuriama poilsio ir gydymo įstaigų zona. Žalieji plotai ir ežerai sukuria atstatomajam gydymui, aktyviam poilsiui tinkamą aplinką **Ntr. iš leidinio *Protected areas in Lithuania***

Epigenetika šiandien ir ateityje

Atkelta iš 10-to psl.

Farmakogenetikos tikslas yra išaiškinti, kaip genetiniai ypatumai veikia organizmo atsaką į įvairiausius vaistus. Vaistas, kaip ir maistas, patekęs į organizmą, turi praeiti per kepenis, kur yra "virškinamas" kepenų fermentų. Kepenų fermentai – priklausomai nuo juos koduojančių genų – gali būti įvairiausio aktyvumo. Žmonės, turintys labai aktyvius kepenų fermentus, turi sunaudoti žymiai daugiau to paties vaisto, negu tie, kurių kepenų fermentai palyginus mažo aktyvumo. Nepritaikius individualios dozės, pirmuoju atveju vaisto organizme bus per mažai, antruoju – per daug, ir tai gali apnuodyti organizmą. Genetiniai metodai pasirodė patys pigiausi, paprasčiausi ir informatyviausi, nustatant kuriai kepenų fermentų aktyvumo kategorijai priklauso konkretus ligonis. Kita farmakogenetinių tyrimų dalis bando nustatyti, kokia bus konkretaus ligonio ir vaistų reakcija. Yra gerai žinoma, kad ta pačia liga sergantys ligoniai kartais turi būti gydomi labai skirtingais vaistais. Pavyzdžiui, schizofrenijai gydyti galima bandyti įvairius neuroleptikus. Kodėl vieniems ligoniams padeda vieni neuroleptikai, kitiems – visai kiti, nėra aišku. Manoma, kad tai irgi susiję su mūsų genetiniu skirtingumu. Farmakogenetika ir bando suprasti visus šiuos subtilumus. Jeigu pavyktų išsiaiškinti farmakogenetinį "kodą", būtų galima geriau parinkti tinkamiausią vaistą ir sutrumpinti gydymo laiką.

Epigenetiniai ligų tyrimai, kaip jau minėjau, tik žengia pirmuosius žingsnius, tad didelės klinikinės naudos kol kas tikėtis nereikia, nors kai kurie rezultatai nuteikia optimistiškai. Ankstyvam vėžio nustatymui gal netrukus bus galima panaudoti epigenetinius kraujo tyrimus. Tada gal pavyktų aptikti vėžį pačiose ankstyviausiose stadijose. Be to, epigenetiniai pakitimai vėžinėse ląstelėse gali suteikti vertingos informacijos parenkant gydymą. Tokie tyrimai ypač reikalingi krūties vėžio pacientėms. Epigenetinė informacija gali iš dalies parodyti, kokia bus gydomų ląstelių reakcija į radioterapiją, chemoterapiją ar kitokį gydymą. Tai padeda apsaugoti moteris nuo nereikalingų ir neretai sveikatai kenksmingų procedūrų, sutaupyti sveikatos apsaugos įstaigoms lėšų.

Epigenetiniai tyrimai taip pat gali atsakyti į klausimą apie šios ligos atsinaujinimo tikimybę. Tokie projektai kol kas vykdomi mokslinėse laboratorijose, bet yra vilties, kad tai pasieks ligonines ir gydytojų kabinetus.

Mūsų Krembil epigenetikos laboratorija pradėjo plačią psichinių ligų epigenetikos programą, kuri pastaraisiais metais virto epigenomine, t.y. epigenetinius tyrimus, apimančius visą žmogaus genomą. Mūsų grupė neseniai atliko pradinę epigenominę schizofrenijos ir bipoliarinės ligos (anksčiau vadintos maniakine depresine psichoze) analizę. Kai kurie rezultatai yra labai įdomūs. Aiškėja, kad epigenetika gali reformuoti bendrąją biologinių tyrimų programą, kuri mokslo filosofijoje yra vadinama paradigma. Dabartinė paradigma išskiria dvi pirminių susirgimo priežasčių grupes: genetika ir aplinkos įtaka. Epigenetinė teorija meta labai rimtą iššūkį šiai beveik biblijinei tiesai. Vis daugiau tyrimų patvirtina hipotezę, kad epigenetika valdo ir reguliuoja nemažai ligų, o taip pat normalių psichologinių ir fiziologinių ypatumų dalį, kurie anksčiau atrodė esą genų ir aplinkos produktai.

Ačiū už pokalbį.

Kalbėjosi **S. Katkauskaitė** (Pokalbį su dr. A. Petroniu apie psichines ligas tęsime kitoje (spalio mėn) skiltyje.)

PARAMOS NUOŠIMČIAI
Palūkanų norma 4.75% (Prime Rate)

TAUPOMOJI SĄSKAITA	
PAPILDOMA TAUPOMOJI	0.75%
"Planas 24" KASDIENINIŲ PALŪKANŲ ČEKIŲ / TAUPOMOJI	
Balansas: $0 – $4,999.99	0.05%
$5,000.00 – $9,999.99	0.10%
$10,000.00 – $24,999.99	0.25%
$25,000.00 – $59,999.99	0.50%
Virš $60,000.00	1.25%

PLANAS 24
Nemokami įnašai, išėmimai, čekių patarnavimai
+
palankūs nuošimčiai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ PALŪKANŲ	0.25%

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI	
NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS	
Atviras, kintamųjų palūkanų	4.75%
1 metų	5.40%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	5.70%
5 metų	5.95%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU
Palūkanų norma + 0.0% ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS
Palūkanų norma + 1.0% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS KREDITAS
Palūkanų norma + 2.0% ir aukščiau

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

INVESTICINĖ SĄSKAITA	
"GIC" INDĖLIAI (pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų	3.60%
2 metų	3.95%
3 metų	4.40%
4 metų	4.50%
5 metų	4.60%
1 metų iškeičiamas	3.25%
"GIC" INDĖLIAI (taikomas pelno padalinimas)	
1 metų	2.75%
2 metų	3.25%
3 metų	3.75%
4 metų	4.10%
5 metų	4.25%
1 metų kas mėnesį mokamos palūkanos	2.25%
1 metų iškeičiamas	2.50%
1 metų JAV dolerių	2.10%
TERMINUOTI INDĖLIAI	
30–89 dienų	1.60%
90–179 dienų	1.80%
180–269 dienų	1.85%
270–364 dienų	1.90%
1 metų	2.20%
2 metų	2.50%
3 metų	2.85%
4 metų	2.95%
5 metų	3.20%

Iškeičiami prieš terminą mažesniais nuošimčiais

PENSIJŲ FONDAI	
Kasdieninių kintamųjų palūkanų	3.00%
1 metų	3.50%
2 metų	3.85%
3 metų	4.25%
4 metų	4.50%
5 metų	4.60%

PARAMA

AKTYVAI per $170,000,000

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W. 416-207-9239 | 1573 Bloor W. 416-532-1149 | www.parama.ca

LIETUVIU KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 Tel.: 416-889-5531

Elektroninis paštas: klfondas@on.aibn.com

Jūsų sutelktas pagrindinis kapitalas Fonde per 46 metus Kanados lietuvių organizacijoms davė 2.17 mln. dol., pagalbai Lietuvoje 0.60 mln. dol. bei studentų stipendijoms Kanadoje ir Lietuvoje 0.38 mln. dol.

Remkime Kanados lietuvių fondą ir prisiminkime jį savo testamentuose!

Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Telefonas atsakomas nuo pirmad. iki penktad. tarp 9 v.r. ir 5 v.p.p. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

Bilietai į Lietuvą 2008
Rugpjūčio 12 – rugsėjo 30, 2008
$900
oro uosto mokesčiai papildomai
$250 Finnair avialinijos,
Toronto – Vilnius
per Helsinki
Taip pat bilietai kitomis oro linijomis ir į kitas šalis
Skambinkite Gabrielei Pabrėžaitei-Flores

O.b Orav Travel Inc.
5700 Yonge Street at Finch
Toronto, Ontario M2M 4K2
416-221-3113
Toll free 1-800 361-9487
Fax 416-221-4885
gabriele@bdt.ca ONT REG. 03228277
BDT WorldTravel

BLOOR-ISLINGTON, prie pranciškonų parapijos; 2 miegamųjų pietų vakarų kampinis "condominium" su dviem garažo vietomis, kas labai retai pasitaiko. Penkių minučių nuotolis nuo požeminio. Geras Ontario ežero vaizdas.

Prašo $279,000.
SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI,
broker
RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937

SPORTAS

Hamiltono "Kovas" pradeda 60-tą sezoną

"Kovo" krepšininkai

Hamiltono sporto klubas "Kovas" pradėjo šešiasdešimtąjį sezoną. Treniruotės – Westdale gimnazijos patalpose (800 Main Street West, Hamiltone) šeštadieniais, nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

Vyrai krepšininkai žaidžia didžiojoje salėje, o berniukų A ir B komandos vidurinėje salėje nuo 2 v.p.p. "Kovas" vaikų programą veda visų amžių jaunesniems nuo 3.30 v.p.p. Tie vaikai žais krepšinį, tinklinį, futbolą, kvadratą ir kt.

Metinis narių mokestis – $40 suaugusiems, o $20 vaikams ir studentams. Šeimos moka tiktai $50 už visus dalyvius.

Per klubo metinį susirinkimą, kuris įvyko rugsėjo 9 d., buvo išrinkta valdyba: Stasys Bakšys (pirmininkas), Rimas Miečius (vicepirmininkas), Andrius Pargauskas (iždininkas), Kazimieras Žilvytis (sekretorius), Petras Otto ("equipment" vadovas).

Nutarta rengti metinę Kalėdų vakarienę-pokylį kartu su 60 metų jubiliejumi gruodžio 13 d. Hamiltono Jaunimo centre.

Klubas ruošia sportininkus dalyvauti 2009 Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Vilniuje birželio 25-28 d.d. Rengiama berniukų A komanda (gim. 1990 m. ir jaunesni) ir berniukų B komanda (gim. 1993 m. ir jaunesni).

Nutarta įsteigti $500 metinę stipendiją "Kovo" sportininkams, studijuojantiems universitetuose ar kolegijose.

Rimas Miečius

Krepšinio išvyka

Čikagos lietuvių krepšinio lyga (ČLKL) kviečia į istorinę krepšinio išvyką, į San Francisco, CA, kur Oakland "Oracle Arena" spalio 21 d. susitiks LKL "Lietuvos rytas" (Vilnius) su NBA "Golden State Warriors" (San Francisco). Grupė iš Čikagos išskrenda spalio 21 d., 8 val. ryto; grįžta spalio 27 d., 9.20 v.v. Kelionės kaina $460 (JAV) – skrydis, ekskursijos, bilietas į rungtynes. Informacija ir registracija: tel. 773 616-9701; el.paštas: dainius75@yahoo.com. **Inf.**

MARGUTIS Parcels

4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Sekantis siuntimas LAIVU į Vilnių

2008 m. rugsėjo 24 d. ir spalio 8 d.

***

Sekantis siuntimas LĖKTUVU į Vilnių

2008 m. rugsėjo 24 d. ir spalio 8 d.

Visi paketai turi būti į mūsų pagr. raštinę PRISTATYTI iki NURODYTŲ DATŲ

Tel: (416)233-4601

$3.00* off COUPON for 1 parcel $3.00* off

* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

SKAUTŲ VEIKLA

"Brownsea patirties" pastovyklėje

Šūkis: RA, RA, BROWN S-E-A! IR LIETUVIAI SKAUTAI ČIA!

Kai mūsų pastovyklės viršininką, brolį Romo Otto (a.k.a. Baden-Powell, Sr.) atvykę skautai/tės paklausė, kas yra tas "Brownsea", galvojo skautai, ar čia koks nuotykis buvo, ar čia "rudas vandenynas?' Neskaitant skautiškos istorijos, galų gale skautams ir skautėms šios dienos liko pamoka skautamokslio ir stovyklavimo, kur jau mažai praktikuojama. "Brownsea patirtis" mums tikrai liks nuotykių pilnos dienos. Daug išmokome ir mokėme, o svarbiausia, kaip būti atsakingais vadovais, kurie rūpinasi skautišku jaunimu ir jų ateitimi. Pasibaigus mūsų laužui, sugiedojome savo maldą, jausdami skautybės praeitį ir taip pat ateitį...

Kasparas Špokas, Matas Senkus, Milo Lattanzi ir Asia Skilandžiūnaitė

Lietuvių skautų IX-osios Tautinės stovyklos pastovyklė "Brownsea patirtis"

2007 m. Pasaulio skautai šventė 100 metų nuo pirmosios skautų stovyklos, įvykusios "Brownsea Island" (Anglijoje) 1907 m. Tai buvo skautavimo pradžia. Mums, lietuviams skautams, taipogi buvo svarbu šį istorinį įvykį paminėti ir supažindinti savo brolius ir seses su Baden Powell ir skautybės istorija ir tuo sustiprinti mūsų lietuviškos skautybės metodologiją ir užtikrinti organizacijos tęstinumą.

IX-toji Tautinė stovykla įvyko š.m. rugpjūčio 9-14 d.d. "Boy Scouts of America" stovyklavietėje "Camp Manatoc", OH, netoli Klyvlando. "Brownsea patirtis" pastovyklė buvo "Camp Butler" vietovėje. Šioje pastovyklėje mūsų skautai ir skautės turėjo progos susipažinti ir patirti: skilčių sistemą ir jos veiklos judrumą; skautišką pioneriją; laužo virtuvę (su puodais ir be); patirti asmeninį bendravimą su skautais iš kitų vietovių; turėjo progos vadovauti; jaunimas, parodęs asmeninę iniciatyvą ir pareigingumą, buvo apdovanotas skautiškais žymenimis.

Stovyklos štabą sudarė: jaunieji patarėjai: Kasparas Špokas, stovyklos komendantas, Matas Senkus, Milo Lattanzi, Asia Skilandžiūnaitė. Instruktoriai: v.s. dr. Arūnas Dailydė, ps. Gailius Senkus, s. Barbara Taraškienė, v.s. Romas Otto – stovyklos viršininkas. Šios pastovyklės programoje dalyvavo 82 skautai ir skautės iš įvairių Šiaurės Amerikos vietovių: 3 skiltys – patyrusių skaučių – 17 sesių; 8 skiltys skautų – 49 broliai; 3 skiltys skaučių – 16 sesių.

Malonu pažymėti, kad dvi sesės – Stončiūtė ir Aleknavičiūtė, Toronto "Šatrijos" tunto narės, buvo apdovanotos skautiškais žymenimis už gražų skilties vadovavimą.

v.s. Romas Otto, dalyvis

Stato savo lapinę "Brownsea patirtis" pastovyklėje, IX-ojoje Tautinėje stovykloje

"Brownsea patirtis" pastovyklės štabas. Iš k.: v.s. dr. Arūnas Dailydė, s. Barbara Taraškienė, stovyklos komendantas prit.sk. Kasparas Špokas, prit.sk. Matas Senkus, ps. Gailius Senkus, prit.sk. Milo Lattanzi, vyr.sk. Asia Skilandžiūnaitė, v.s. Romas Otto **(Ntrs. R.R. Otto)**

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair) Toronto, Ontario M6N 3P7

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* LEIDYBAI vis didėjančius finansinius sunkumus sudaro nesumokėtos sąskaitos už SKELBIMUS ir PRENUMERATAS. Pajamos mažėja, o spausdinimo bei kitokios su leidyba susijusios išlaidos kyla. *Žiburių* valdyba nutarė, kad prenumeratai pasibaigus, po dviejų perspėjimų laikraščio siuntimas nesusimokėjusiam skaitytojui bus nutrauktas. Prenumeratoriai prašomi įsidėmėti adreso lipdėje atspausdintą datą, kuri nurodo iki kol prenumerata sumokėta. Leidėjai nuolat dėkingi visiems, kurie laiku susimoka ir remia lietuvišką spaudą.**

Konkursą laimėjo 21 mokinys

Sekmadienį, rugpjūčio 31-osios rytą, LTV televizijos studijoje iškilmingos ceremonijos metu apdovanoti MAXIMA jaunųjų talentų konkurso nugalėtojai. Jau šeštus metus rengiamą konkursą gabiems Lietuvos vaikams vainikavo ne tik apie laimėtas stipendijas liudijančių diplomų įteikimas, bet ir populiarių dainininkų pasirodymai bei fejerverkai. Sėkmingą talentingų mokinių rėmimo programą MAXIMA žada tęsti ir kitais metais.

"Vaikų švietimas, skatinimas mokytis ir daug pasiekti yra strategiškai svarbi MAXIMA LT, UAB veiklos sritis. Lietuvoje didžioji dalis moksleivių yra išties gabūs, smalsūs ir aktyvūs, bet reikia pažadinti jų ambicijas ir norą pristatyti savo pasiekimus, tam kad pasaulis sužinotų apie juos, o Lietuva jais galėtų didžiuotis", – sako MAXIMA LT, UAB generalinis direktorius Gintaras Jasinskas, besidžiaugiantis, kad kiekvienais metais susidomėjimas jaunųjų talentų konkursu auga.

Šįkart anketų, liudijančių apie mokinių praėjusių metų pasiekimus, iš visos Lietuvos į konkursą atkeliavo per 225. MAXIMA stipendijas šiemet laimėjo 21 mokinys. Konkurse dalyvavę mokiniai varžėsi 5 srityse: sporto, kūrybos ir meno, muzikos, mokslo bei visuomeninės veiklos.

Nugalėjusiems mokiniams jų tėvelių bei LTV žiūrovų akivaizdoje apdovanojimus teikė garbingi renginio svečiai – architektas, legendinės grupės "Antis" vokalistas Algirdas Kaušpėdas, olimpietis Mindaugas Mizgaitis, operos solistas Vytautas Juozapaitis, švietimo ir mokslo ministerijos valstybės sekretorius Dainius Numgaudis bei Lietuvos prezidento žmona Alma Adamkienė. "Kai matau, jog tiek daug talentingų jaunų žmonių mes turime, žinau, kad Lietuva visuomet bus gerame kelyje", – nuoširdžiai džiaugėsi pirmoji šalies ponia, sveikindama laureatus.

Apdovanoti mokiniai renginyje kalbėjo, kad jiems skirtos MAXIMA stipendijos labai pravers, tobulinant savo talentus, įsigyjant reikalingas priemones. O tai, kad stipendija – tikrai naudinga, įrodė praeitų metų talentų konkurso nugalėtojas muzikos srityje, 16 m. Gražvydas Volkovas. Laimėtą stipendiją berniukas pridėjo prie lėšų, skirtų įsigyti profesionalų akordeoną. Nešinas naujuoju instrumentu Gražvydas užlipo ir ant šių metų jaunųjų talentų apdovanojimo scenos – meistriškai sugrojęs sudėtingą muzikinį kūrinį, jaunasis akordeono virtuozas sulaukė griausmingų televizijos studijoje susirinkusių žiūrovų ovacijų. Tarp apdovanojimų teikimų LTV studijoje susirinkusius vaikus ir jų tėvelius dainomis taip pat linksmino atlikėjai: Aistė Pilypaitė, Mantas Jankavičius, MOKINUKĖS, grupė NACIJA bei NEDA. Paskutinę dainą sudainavo ir vienas iš laidos vedėjų Jurgis Brūzga. Po filmavimo visi susirinkusieji buvo pakviesti į LTV kavinę skanauti viename MAXIMA prekybos centre specialiai iškepto didžiulio torto.

Jaunųjų talentų konkursą MAXIMA rengia nuo 2003 metų. Per šešerius metus MAXIMA stipendijomis jau apdovanojo 210 talentingų Lietuvos vardą šalyje ir už jos ribų savo pasiekimais garsinančių mokinių.

MAXIMA jaunųjų talentų konkurso partneriai – Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos radijas ir televizija, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas bei Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas. **G. Taminskaitė**

MINIATIŪROS

Prarastas žydėjimas

Brandins senolės obelys rudens derlių, o aš net nepastebėjau kaip nužydėjo svaiginančios ievos. Vėl sužydės kitos... Širdyje vaitos prarastas žydėjimas...

Artima ir tolima

Domėjimasis kitais – amatas, domėjimasis savimi – neatrasta sala...

Subalansuotas gyvenimas

Muziejuje kėbsantis būgnas man niekada neprimena tylos, ramybės, susikaupimo... Muziejaus erdvėse tylu, ramu... Tokia būgno senatvė. Gal ji ir teisinga? **Reda Kiselytė**

ONTARIO LAND SURVEYOR

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.

40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7

E-mail: tomsenkus@rogers.com

TEL: (416) 237-1893 FAX: (416) 237-0426

JAUNIMO ŽODIS

Vilniuje Žemuosiuose Paneriuose rugsėjo 23 d., pagerbiant II pasaulinio karo metais nužudytų žydų atminimą, buvo surengtas minėjimas, kuriame dalyvavo vyriausybės ir visuomenės bei žydų bendruomenės atstovai. Minėjime dalyvavo ir Vilniaus moksleiviai, iš akmenėlių dėliojęs "Atminimo ratą" genocido aukoms pagerbti.

Ntr. O. Posačkovos (iš tinklalapio "Lietuvos respublikos seimas")

Ką turime – privalome saugoti

Nuo balandžio mėnesio iki vasaros pabaigos Lietuvos jaunimas ir vaikai galėjo dalyvauti respublikiniame konkurse "Lietuvos paveldas ir aš". Jam pasibaigus, rengėjai Lietuvos viešosios įstaigos "Socialinės ir ekonominės plėtros centras" surengė konkursinių darbų parodą Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerijoje (Vilniaus mokytojų namai). Parodai atrinkta 200 geriausių darbų. Konkurso "Paveldas ir aš" organizatorių tvirtinimu, renginys paskatino Lietuvos vaikus ir jaunimą geriau apsidairyti savo aplinkoje, pamatyti, kas yra istoriškai vertingo ir gražaus, ką reikia išsaugoti ir branginti. Jų konkursiniai darbai – fotografijos, piešiniai, koliažai, keramika, tapyba ne tik įamžino pačius vertingiausius architektūros paminklus. Konkurso dalyviai pastebėjo ir tuos, kurie jau nyksta, griaunami arba parduodami, kitaip naikinami. Užduotys buvo atliekamos pagal temas "Gyvasis paveldas", "Nenoriu, kad išnyktų", "Šventovės – dangaus kolonos". Konkurso dalyviai savo darbuose pastebėjo ir įamžino daugiasluoksnį Lietuvos palikimą. Fotografijose ir kitų rūšių meno darbuose – karaimų, žydų, rusų, vokiečių kultūros ir architektūros paminklai ar jų detalės. Šios bendruomenės padėkojo konkurso rengėjams ir dalyviams už atidumą ir pagarbą visam Lietuvos paveldui, už rūpinimąsi jo išsaugojimu ateičiai.

Vertinimo komisijai atsiųsta per 1500 darbų iš įvairių Lietuvos vietų. Konkursą remia, apdovanojimus nugalėtojams skiria kultūros, švietimo, paveldo, fotografijos meno, tautodailės ir kai kurios verslo organizacijos.

Pagal "Bernardinų" tinklalapį parengė **SK.**

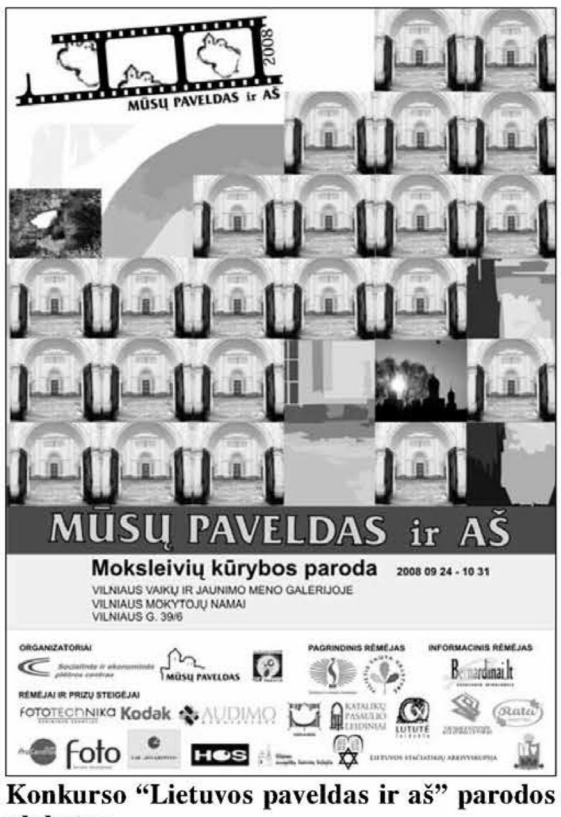

Konkurso "Lietuvos paveldas ir aš" parodos plakatas

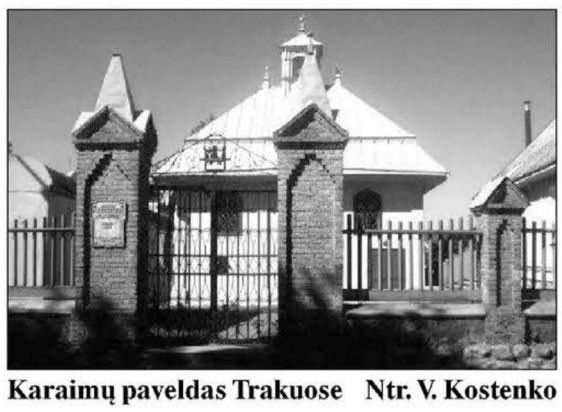

Karaimų paveldas Trakuose Ntr. V. Kostenko

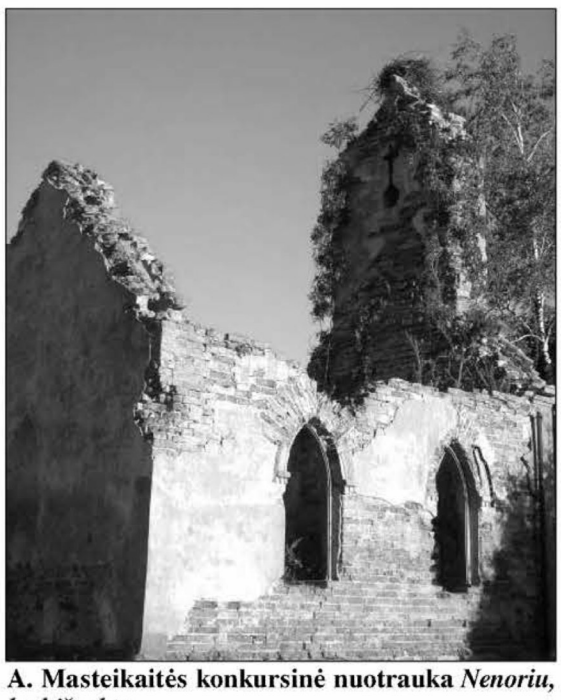

A. Masteikaitės konkursinė nuotrauka *Nenoriu, kad išnyktų*

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ **interneto tinklalapis www.tevzib.com laukia jūsų apsilankymo. Kviečiame susipažinti su juo ir siųsti savo pastabas elektroniniu paštu – tevzib@rogers.com**

Amžinybėn palydint žurnalistę ir rašytoją A. Balašaitienę

Daugelis tautiečių gerai prisimena Aureliją M. Balašaitienę, kurios įdomius straipsnius apie pusšimtį metų skaitė išeivių spaudoje, taip pat žavėjosi jos romanais, novelėmis, poezija. Lietuvių žurnalistų sąjungos valdyba, 1997-aisiais paskelbdama ją Žurnalistų sąjungos garbės nare, rašė: "Aurelija Balašaitienė per 50 metų uoliai tarnavo lietuviškai spaudai, rašė gilius patriotinius straipsnius, palaikė išeivijos dvasią ir ugdė ištikimybę Lietuvai". Rugsėjo 3 d. Klyvlande, kur velionė gyveno nuo atvykimo į JAV – 1949 m., po ilgos ligos nutrūko jos gyvybės siūlas – iškeliavo amžinybėn, sulaukusi 85-erių metų.

A.a. Aurelija M. Balašaitienė

Aurelija Marija Žizniauskaitė-Balašaitienė-Žitkuvienė buvo gimusi 1922 m. rugsėjo 25 d. Radviliškyje. 1940 m. baigusi Šiaulių mergaičių gimnaziją, mokėsi Šiaulių prekybos institute iki pasitraukimo į Vokietiją 1944-siais. Praūžus karo bangai, ji apsigyveno Memmingeno pabėgėlių stovykloje. Čia lietuvių gimnazijoje ir suaugusiųjų kursuose dėstė anglų kalbą. Memmingene ji pradėjo bendradarbiauti ir toje stovykloje leistame populiariame lietuvių laikraštyje *Mintis*.

Bendradarbiavimą spaudoje Aurelija tęsė ir atvykusi į JAV. Jos straipsniai, reportažai būdavo spausdinami *Dirvoje, Drauge, Tėviškės žiburiuose, Darbininke, Pasaulio lietuvyje, Skautų aide, Aiduose* ir kitur. Rašė, kaip ir daugelis kitų tų dienų mūsų tautiečių, laisvalaikiu. Sau duoną užsidirbo tarnaudama banke, vakarais studijuodama ir, įgijusi reikiamos patirties, darbavosi privačioje bendrovėje kredito skyriaus vedėja.

Be to, ilgus metus dėstė Klyvlando M. Valančiaus lituanistinėje mokykloje (kurį laiką buvo jos vedėja) ir Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje. Taip pat aktyviai dalyvavo skaučių veikloje (buvo Klyvlando skaučių "Neringos" tunto tuntininkė).

Velionė, be bendradarbiavimo spaudoje, nemažai laiko pašventė ir grožinei literatūrai.

Klyvlande ji sukūrė romanus: *Skirtingi uostai, Gaisro pelenuose, Užburtame rate, Vidurnakčio serenada, Raudonas automobilis* (gavo *Dirvos* savaitraščio premiją), *Skeveldros, Žarijos ir pelenai.*

Populiarios buvo ir jos novelės. Be to, išleido ir poezijos rinkinį *Tarp dviejų tėvynių* ir kt.

Ji rašė ir amerikiečiams skaitytojams. Rašytojos namai, kurie populiariai buvo vadinami "Hotel Aurelija", priglaudė daug žmonių: žinomų rašytojų, menininkų, muzikų, jaunimo atstovų.

A. Balašaitienė mokėdavo ir sugebėdavo bendrauti su visais. Tai iš tiesų buvo neeilinė moteris, gera lietuvė, didelė kūrėja.

Atsisveikinant su velione, verta pacituoti jos eilėraštį *Motinos žodžiai*:

Man motina kadaise sakė:
"Jei bus tamsu, uždek sau žvakę.
Tamsos nekeik, nekeik likimo,
Vilty ieškoki užmiršimo".
Ir taip pamokyta einu
Sunkiu gyvenimo keliu.
Dažnai man vėtros pagrasina,
Bet žvakės jos neužgesina.
O už tamsiausių debesų,
Žinau, yra visai šviesu.
Apsišarvojus viltimi
Plaukiu aš kartais prieš vilnis,
Bet krantą visada matau,
Ir Vaivos juostą ant dangaus,
Ir motinos žodžius girdžiu:
"Uždek sau žvakę, jei tamsu".

E. Šulaitis

A.a. Aurelija M. Balašaitienė

Amžinybėn pašaukta, gyviesiems palikusi savo veiklos ir nesibaigiančių darbų pavyzdį, didelį aruodą kūrybinių gėrybių, kukliai palaidota 2008 m. rugsėjo 6 d. Visų Sielų kapinėse, Klyvlande, OH. Spausdiname velionės sesers Mylitos Nasvytienės atsisveikinimą šeimos vardu. RED.

Tariu Tau žodį paskutinį, sese,
dar vakar buvome drauge.
Kokia trapi ši žemiška kelionė,
Kokia trapi gyvenimo gija.

Pynei poezijos ir prozos juostą
Tu ištisus gyvenimo metus.
Pasibaigė ši žemiška kelionė,
girdžiu Tau fleita groja
ir puotą ruošia Tau dangus.

Visa žmogaus buitis – Dievo
rankoj,
siela daug liūdesio turi patirti.
Reikia gyvent, mylėt, kentėt!
Reikia ir mirti.
Dangaus angelai – nevystančius
žiedus Tau barsto
Sesuo, sūnus, dukros, anūkai
ir draugai,
suklups prie Tavo karsto!

Nuleidusi gyvenimo bures –
Tu įplaukei į Amžinybės uostą
Prie Dievo sosto!

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, *B.Sc., LLB.*

PACE LAW FIRM

- asmeninės žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu, išieškojimas
- imigracija į Kanadą
- testamentų sudarymas
- palikimų tvarkymas
- nekilnojamo turto pirkimas/pardavimas
- konsultacijos Lietuvos respublikos teisės klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 **Fax 416 236-1809**

Tinklalapis: **www.pacelawfirm.com** El. paštas: **lawyers@pacelawfirm.com**

LITHUANIAN TRANSLATIONS

VERČIU ĮVAIRIUS DOKUMENTUS

- iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbą
- vertimus tvirtinu savo antspaudu ir parašu

DALIA MILMANTAS - 416.237.0568

Akredituota vertėja prie Imigracijos ir pabėgėlių tarybos (Immigration and Refugee Board)

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Nemokamas **1-888-657-4844**

Darbo **705-445-8143**

Elektroninis paštas: salvaitis@bmts.com

Tinklalapis: www.homesgeorgianbay.com

KESMINAS ART STUDIO

PAMINKLAI

- granitas, bronza, medis
- nemokami paminklų projektai, konsultacijos
- skulptūros (paminklinės ir dekoratyvinės)

Telefonas **(905) 510-4707**

El.paštas: **kkesminas@hotmail.com**

DOSNI ŠIRDIS...
GYVENA AMŽINAI

LABDAROS lietuvių slaugos namų gyventojai visuomet šiltai priims jūsų norą pagerinti jų buitį ir bus dėkingi už paskirtas aukas bei palikimus.

SKAMBINTI: **416-232-2112/402**

Norintys paaukoti savo laiką savanoriaujant suteiktų gyventojams didelio džiaugsmo.

SKAMBINTI: **416-232-2112/403**

ADRESAS: 5 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1

tinklalapis: www.labdara.ca; el-paštas: finance@labdara.ca

LABDAROS fondas išrašo pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

Indijos misionierius prašo siųsti jam reikmenis: rožinius, statulėles, rašiklius, pieštukus ir taip paremti jo misiją. Jo naujas adresas: Fr. Paul Cruz, P.O. Box-691571, Kottiyam - P.O Kollam - 691 571, Kerala, India.

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 **Fax. (416) 762-8853**

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILLSON ST.E., ANCASTER, Ont. TEL. (905) 648-9176

Sutton GROUP

ANTANAS GENYS

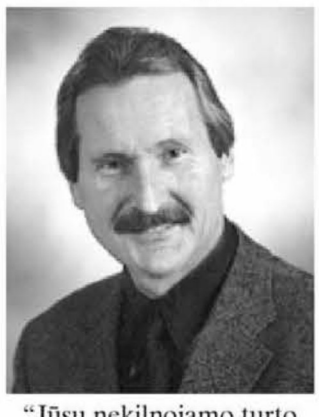

"Jūsų nekilnojamo turto aptarnavimas nuo 1981"

PIRKIMAS ir PARDAVIMAS PATIKIMOSE RANKOSE!

Dėl nuosavybės įvertinimo skambinkite

(416) 236-6000

Sutton Group-Assurance Realty Inc.

KLB krašto valdybos žinios

• Valdybos posėdis įvyko rugsėjo 17 d. Visi nariai padarė savo pranešimus. Rugpjūčio mėnesį KLB KV pirm. J. Kuraitė-Lasienė ir KLJS atstovė R. Samonytė dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkų suvažiavime. Taip pat aplankė Punsko lietuvių bendruomenę ir dalyvavo Žolinių šventėje. Švietimo komisijos pirm. V. Bireta buvo užsakęs daug vadovėlių, pratimų sąsiuvinių ir kitokių mokymo priemonių iš Lietuvos ir JAV. Knygos dar prieš mokslo metus pasiekė Kanadą ir buvo išdalintos veikiančioms mokykloms. Vasaros metu stovyklose ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkų suvažiavime Lietuvoje buvo dalinama atributika su IX Dainų šventės užrašais. Vasaros metu Kanados lietuvių muziejuje-archyve R. Poškienė, R. Kličienė, V. Zubrickienė bei A. Pabedinskas atrinko knygų dublikatus bei sutvarkė kai kurias lentynas.

• Kanados lietuvių bendruomenės XX-osios krašto tarybos antroji sesija įvyks spalio 25 d. Anapilio sodybos Parodų salėje. Po rytinės suvažiavimo dalies, nuo 2 iki 5 valandos kviečiame organizacijų atstovus ir visus, kurie neabejingi ir kuriems rūpi lietuviškos veiklos ateitis, dalyvauti būreliuose atvirose diskusijose (open space). Jūsų nuomonė yra svarbi mums. Po diskusijų Kanados lietuvių muziejuje-archyve įvyks parodos atidarymas "Pirmoji banga". Ši paroda atvežta iš Lietuvos supažindinti visuomenę su XIX š. pabaigos ir XX š. pradžios lietuvių emigracijos istorija. Šią parodą bus galima pamatyti kapinių lankymo dieną.

• Dėkojame Br.Sapliui, paaukojusiam $50. **Inf.**

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Aplinka ir politinės pažiūros

Konservatyvizmas ir liberalizmas nėra vien politinės filosofijos srovės, ypač pabrėžtinai ryškinamos ir netgi supriešinamos per rinkimus. Leidinyje *Psychology Today* straipsnio autorius tvirtina, kad abi šios filosofinės srovės turi aiškiai pastebimas išraiškas ir išorinėje žmogaus elgsenoje, netgi buityje. Pasak straipsnio autoriaus Jay Dixit, liberalai nesistengia dailinti savo aplinkos – įstaigos ar namų. Joje daug išorinės netvarkos, daugybė daiktų ir spalvų. Liberalai mėgsta kaupti kelionių reklaminius leidinius, žemėlapius, netgi valstybių vėliavas. Jie turi daugiau knygų, domisi klasikine ir džiazo muzika; liberalams dažniausiai patinka abstraktus ir modernusis menas. Konservatoriai palyginti su liberalais daug tvarkingesni, juos supanti aplinka nepriekaištingai ir tikslingai sutvarkyta, daug šviesos ir geros kokybės daiktų ar baldų. Konservatoriai dažniausiai mėgsta liaudies muziką, paprastai jie priklauso kuriai nors religinei bendrijai.

Kur geriausia svečiuotis ir gyventi?

Brangiausiu miestu svetimšaliams trečius metus iš eilės pripažįstama Maskva. BBC užsakymu "Mercer" bendrovė, įvertindama 200 įvairių veiksnių, pateikė svetingiausių ir brangiausių lankytojams miestų sąrašą. Po Maskvos antroje vietoje pragyvenimas svečiams brangiausiai kainuoja Tokijuje, trečioje vietoje – Londonas. Vilniaus brangiausių pragyventi miestų sąraše nerasime. Patys pigiausi miestai pagal išlaidas pragyvenimui Karachis (Pakistanas), Kitas (Ekvadoras) ir Asunsjonas (Paragvajus). Patogiausia gyventi Centrinės Europos miestuose – Ciuriche, Vienoje, Ženevoje ir Amerikos – Vankuveryje ir Oklande. Vilnius šiame sąraše – 78-as. **Inf.**

BALSUOKIME UŽ DR. IRENĄ DEGUTIENĘ

MIELIEJI,

Daug metų būdama tarp Jūsų, dirbdama kartu su Jumis, tikiuosi Jūsų palaikymo bei pagalbos ir tolesniame savo kelyje. Visuomet nuosekliai laikiausi savo įsitikinimų, todėl šiandien norėčiau tik priminti, jog svarbiausi akcentai visuose mano darbuose, o ir ateinančiuose rinkimuose, yra ŠEIMA, DARBAS, NAMAI, SVEIKATA.

Tikiu, kad:

• **tvirta šeima yra sveikos visuomenės pamatas**. Stipri valstybė ne tik padeda tiems, kurie negali savimi pasirūpinti, bet ir puoselėja visus gerus daigus – tvirtas šeimas, ugdančias mūsų valstybės ateities piliečius. Valstybė privalo ne tik gerbti šeimą pasiryžusius sukurti žmones, bet ir padėti šeimoms, jog jos, gimus vaikui, galėtų džiaugtis nauja gyvybe, o ne linkti po sunkia naujų finansinių rūpesčių našta.

• **kiekvienas žmogus turi teisę į darbą**, kurį geriausiai sugeba dirbti. Teisė į darbą reiškia ir teisingą atlyginimą tiems, kurie dirba, ir valstybės pagalbą tiems, kurie ieško darbo. Stiprioje valstybėje darbdavys ir darbuotojai yra partneriai, o ne priešininkai. Stipri valstybė suvokia, kad pašalpos tėra laikina priemonė, jog svarbu ne padaryti žmones išlaikytiniais, bet padėti jiems, jog jie galėtų patys tvarkyti savo gyvenimą, būti atsakingi už jį.

• **jaukūs ir saugūs namai yra kiekvieno žmogaus svajonė, kurią stipri valstybė privalo padėti įgyvendinti**. Tai reiškia ne tik veiksmingą būsto kreditavimo programą, lengvatas jaunoms šeimoms, norinčioms gerinti gyvenimo sąlygas, tačiau taip pat ir kokybiškas, nebrangias komunalines paslaugas, pagarbą privačiai nuosavybei bei saugumą tiek savo namuose, tiek gatvėje.

• stipri valstybė yra ne ta, kurioje daug biurokratų, bet ta, kuri sugeba **apginti savo piliečius, užtikrinti tinkamą sveikatos apsaugą bei galimybes įsigyti norimą išsilavinimą**. Tvirta valstybė yra ta, kuri gerbia kiekvieną žmogų ir rūpinasi jo sveikata bei gerove, kuri investuoja į sveikatos apsaugą bei švietimo sistemą, o tai yra investicija į ateitį. Kiekvienas žmogus turi teisę į visavertį, orų gyvenimą. Valdžios pareiga – sukurti tam sąlygas, leisti skleistis žmogaus iniciatyvai.

Kad šios idėjos virstų realybe, turime stengtis ir dirbti visi kartu. Tik kartu dirbdami galime įveikti Lietuvą kamuojančius sunkumus, išspręsti tas problemas, dėl kurių daug žmonių paliko savo tėviškę, ieškodami geresnio ir saugesnio gyvenimo svetur.

Išgirsti šalia esantį žmogų, rūpintis juo – turėtų būti kiekvieno pareiga. Tad kviečiu – **pradėkime nuo savęs**: šalia kiekvieno iš mūsų gyvena žmogus, kuriam trūksta nebūtinai finansinės paramos, bet dažnai paprasčiausio šilto žmogiško dėmesio. **Pradėkime rūpintis tais, kurie arčiausiai mūsų.**

Tik kartu galime būti stipresni, kartu kurti gražesnę Lietuvą, kad čia norėtųsi grįžti, kad čia būtų gera gyventi.

Nuoširdžiai Jūsų – **IRENA DEGUTIENĖ**

TĖVYNĖS SĄJUNGOS KANADOS SKYRIUS

Kontaktai: El. paštas: Irena.Degutiene@lrs.lt; www.degutiene.lt. Tel.: (8-5) 239-66-11; 8-687-22230
Rinkimų štabo adresas: Moniuškos g. 27, Vilnius (Žvėryno seniūnijos patalpose).

ŠYPSENOS

Ar pastebėjote, kad...

(Iš to paties vardo knygos)

• Plikagalviai mažiau žino, kas dedasi pasaulyje, nes jie nesilanko kirpyklose...

• Vienintelė vieta, kurioje jums nereikia užsičiaupti, tai dantisto kabinetas...

• Meteorologai labai panašūs į tuos žmones, kurie neturėdami ką sakyti, šneka apie orą...

• Kai žmogus aukoja pinigų, sakoma, kad jis nori "pasirodyti", o jei neaukoja, vadinamas šykštuoliu...

• Seniau būdavo bėdų su vaikais, kai reikėjo jiems antrą valandą naktį duoti pieno, o dabar nauja bėda: antrą valandą jų dar nėra namie...

Liudas Stankevičius

LITHUANIAN FOLK ART INSTITUTE
INSTITUT D'ART POPULAIRE LITHUANIEN
LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTAS

Lietuvių tautodailės instituto
VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS
įvyks š.m. spalio 18 d., 12 val.
ALDONOS VAITONIENĖS namuose
96 Anglesey Blvd., Islington, ON
VISI NARIAI BEI RĖMĖJAI KVIEČIAMI DALYVAUTI

Jūsų paslaugoms atidaryta antra – nauja stomatologinė klinika
Waterside DENTAL & 9th Line Dental

Dr. Gintarė Sungailienė
(905) 271-7171
115 Lakeshore Road E.
Mississauga, ON L5G 1E5
www.watersidedental.ca
(905) 785-3900
104-3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, ON L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 (ext. 26) dienos metu.

ATLIEKAME visus vidaus ir išorės namų remonto darbus, statome "decks" ir dedame "patios". Skambinti Vytautui tel. 905 272-2016 arba 647 400-1153 (cell). Vokiškas patyrimas.

JOTVA CONSTRUCTION. Atlieka staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, "plumbing" darbus. Skambinti Algiui tel. 905 824-9821 arba 416 882-8531.

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patyrimas šioje srityje nuo 1987 m.

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant, parduodant Jums sąžiningai patarnaus ir patars
DAIVA DALINDA
B.A. broker
Įstaigos – **416-236-1871**
Namų – **416-763-7297**
Tinklalapis: **www.dalindateam.com**
NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES, PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* naujas fakso numeris: 905-275-4364.**

TORONTO ONT

Anapilio žinios

• Sekmadienį Anapilyje atšventėme savo parapijos globėjų Lietuvos kankinių šventę ir savo parapijos 80 m. gyvavimo sukaktį. 3 v.p.p. buvo iškilmingos pamaldos su nešamu Švenčiausiuoju eisenoje iš šventovės į kapines bei palaiminimu kapinių koplyčioje. Po palaiminimo eisena vėl grįžo atgal į šventovę iškilmingoms Mišioms. 5 v.p.p. Anapilio salėje vyko sukaktuvinės vaišės su menine programa.

• Rugsėjo 21, sekmadienį, pakrikštytas Lino ir Lindos (Radzevičiūtės) Medelių sūnus Lukas-Jonas.

• Spalio 3 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus ir po pietų, 3 valandą, o po Mišių – šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

• Toronte yra mirusi a.a. Adelė Vaišvilienė, 92 m. amžiaus. Ji buvo pašarvota Turner & Porter laidotuvių namuose prie Roncesvalles gatvės. Maldos prie karsto vyko rugsėjo 29, pirmadienį, 7 v.v. Laidotuvių Mišios – rugsėjo 30, antradienį, 10 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje.

• Wasaga Beach miesto Gerojo Ganytojo šventovėje vasarinė Mišių tvarka baigsis su šiuo mėnesiu. Spalio 5, sekmadienį, Mišios bus jau žiemos tvarka – 2 v.p.p.

• Labai gražiai parapijos salėje grindis prie keltuvo išdažė ir koridorių tarp salių užuolaidomis išpuošė Laima Išganaitienė. Jai nuoširdžiai dėkojame.

• Mišios spalio 5, sekmad.: 9.30 v.r. už a.a. Oną ir Juozą Baliūnus; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, spalio 5, sekmad., 2 v.p.p. už Kemėžų šeimos mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, spalio 4, šeštad., 3 v.p.p. padėka Dievui už Jurgio ir Agnietės De Block 50 m. santuokinį gyvenimą.

Gintė Damušytė, Lietuvos ambasadorė Kanadai, Arūnas Staškevičius, gen. garbės konsulas Montrealyje, bei kiti iš toliau atvykę svečiai dalyvavo Anapilio parapijos šventėje praeitą sekmadienį, rugsėjo 28. Buvo iškilmingai paminėtas parapijos veiklos 80-metis, sutraukęs didelį būrį tautiečių iš Toronto, Mississaugos, Hamiltono, Vasagos, Delhi bei kitų vietovių. Šios parapijos nueitą kelią gerai pavaizdavo surengta kelių šimtų nuotraukų paroda. (Plačiau kt. nr.) **Dlv.**

AUKOS

A.a. Juozo Ragucko atminimui šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $70.

A.a. Stepo Ignatavičiaus mirties metinių prisiminimui sūnus Stepas ir žmona Birutė Ignatavičiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Rūta Bekerienė atsiuntė $100 auką našlaičių kaimui *Vaiko tėviškės namai.* Nuolatinei rėmėjai nuoširdžiai dėkoja –

KLKM dr-jos centro valdyba

Vasagos choras "Bočiai" *Tėviškės žiburiams* paremti atsiuntė $100 auką.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $200 – M.A. Marciai; $150 – L. Grubis; $50 – P. Dalinda.

Prisikėlimo parapijos žinios

• Praeitą sekmadienį per 10.45 v.r. Mišias giedojo parapijos vaikų choras, o šį sekmadienį giedos dalis "Volungės" choro giesmininkų.

• Spalio mėnuo yra skirtas Rožinio malda pagerbti Jėzaus Motiną Mariją. Rožinis šioj parapijoj yra kalbamas šiokiadieniais 6.35 v.v., prieš vakarines 7 v.v. Mišias. Visi yra kviečiami prie šios maldos prisidėti.

• Spalio 3 – pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Mišios ir šventoji Valanda – 7 v.v. O pirmąjį mėnesio šeštadienį, spalio 4, Rožinio draugija renkasi maldoms 10.30 v.r. ir Mišioms 11 v.r.

• Santuokos sakramentą priėmė Jonathan M. Hurst su Lopez Mora da Silva. Santuokai ruošiasi Anna Kaminskaitė su James Lambie ir Indrė M. Valadkaitė su Peter A. Paz.

• Pakrikštyta Katarina Angelika, Juditos (Ambrozaitytės) ir Mario Torrao dukrelė.

• Parapijos metinė vakarienė, kurią rengia parapijos tarybos visuomeninė sekcija, pirmininkaujant A. Pleinytei ir R. Grybienei, vyks spalio 13 d. Bilietai jau platinami sekmadieniais parapijos salėj, o kitu metu pas J. Vingelienę, 416 233-8108. Šiais metais parapija švenčia savo veiklos 55-ąją sukaktį, kuri bus paminėta per parapijos vakarienę.

• Pirmai Komunijai pasiruošimo pamokos, kurias veda ses. Paulė, jau prasidėjo. Angliškai kalbantiems pamoka vyks po 9 v.r. Mišių, o lietuviškai kalbantiems po 10.45 v.r. Mišių. Dar ne vėlu registruoti vaikučius ir pradėti pamokas.

• Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokos prasidės po Padėkos savaitgalio. Prašom užsiregistruoti parapijos raštinėje, 416 533-0621.

• KLKM draugijos šios parapijos skyriaus susirinkimas vyks šį sekmadienį parapijos salėj po 12.15 v.d. Mišių. Paskaitą apie finansų tvarkymą, o ypač saugų investavimą ruošiantis pensijai, skaitys Rasa (Ratavičiūtė) Lennoo. Visi kviečiami šiame susirinkime dalyvauti. Skyriui pirmininkauja A. Ratavičienė ir kviečia moteris įsijungti į šią organizaciją.

• Vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas vyks spalio 24-25 d.d. Išpardavimą organizuoja parapijos tarybos labdaros sekcija, kuri kreipiasi į visus ir prašo prisidėti daiktais ar darbu. Prašo nevežti vartotų kompiuterių, nes jų neperka; jei kas turi baldų, skambinti B. Biretienei, 416 261-4312; daiktus suvežti į salę iki spalio 22 d.; reikalinga vyrų talka spalio 21 d., 9 v.r.; prašo taip pat namie iškeptų pyragų. Visais šio renginio reikalais skambinti dr. J. Čuplinskienei 416 533-7425, B. Čepaitienei 416 621-4323, D. Nausėdienei 416 231-1423 ar D. Rocca 905 820-3088.

• Mišios sekmad., spalio 5: 8 v.r. už a.a. Ramutę Grigonienę; 9 v.r. už a.a. Mariją Vaserienę; 10.45 v.r. už a.a. Mariją Valiulienę, už a.a. Sofiją Skukauskienę, už a.a. Feliciją ir Vytautą Urbonus; 12.15 v.d. už a.a. Klemensą ir Tatjaną Dargius.

Išganytojo parapijos žinios

• Šį šeštadienį 2.30 v.p.p. šventovės patalpose vyks konfirmantų pamoka, o sekmadienį po pamaldų Lietuvių Namų patalpose. Konfirmacijos iškilmingos pamaldos įvyks lapkričio 2 d., 11.30 v.ryto.

• Sekmadienį pamaldos su Šv. Komunija; pamaldų metu vyks sekmadienio mokyklos pamokos; pamokslas bus anglų kalba; po pamaldų vyks konfirmantų pamoka Lietuvių Namų patalpose.

• Padėkos Šv. Pamaldos vyks spalio 26 d. Padėkos pietų bilietus platina Ana Langienė, 416 233-0511.

• Praeitą šeštadienį Rima ir Ričardas Drešeriai atšventė 25 metų vedybinio gyvenimo jubiliejų.

• Sveikiname Lietuvos kankinių parapiją 80 metų jubiliejaus proga. Linkime ir toliau žengti į ateitį sėkmės nuklotais keliais. Telaimina mūsų visų Dievas ir toliau jūsų lietuvišką vynuogyną. Ištieskime vieni kitiems solidarumo vienybės rankas ir ženkime kartu viltingai į ateitį su Kristumi.

Lietuvių Namų žinios

• Lietuvių Namų valdybos posėdis – spalio 28 d., 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

• Kiekvieną sekmadienį Lietuvių Namų svetainėje nuo 11 v.r. iki 2 v.p.p. vyksta tradiciniai sekmadieniniai pietūs, kurių metu galima pavalgyti, nes yra įvairaus pasirinkimo lietuviškų patiekalų; proga pabendrauti, pasinaudoti šalia veikiančio baro paslaugomis. Kviečiami visi pietauti LN.

• Bare "Lokys" galima stebėti tiesiogines sporto, pramogines bei informacines Lietuvos TV transliacijas. Dėl platesnės informacijos, programų tvarkaraščio ir laiko prašome skambinti į LN raštinę tel. 416 532-3311 arba į barą tel. 416 534-8214.

• Spalio 18 d. rengiamas tradicinis LN metinis balius. Jame koncertuos pop muzikos žvaigždė R. Dambrauskas. Bilietai platinami LN ir sekmadienio popietėse.

• Lapkričio 30 d. koncertuos Andrius Mamontovas, "Santakos" klubo kvietimu.

• LN kalėdinis koncertas ir Kalėdų senelio apsilankymas – gruodžio 14 d., 2 v.p.p.

• "Santakos" klubas rengia Valentino dienos šokius 2009 m. vasario 14 d.

• Motinos dienos koncertas bus 2009 m. gegužės 10 d.

• Filmas "Kai aš buvau partizanas" bus rodomas dideliame ekrane LN seklyčioje š.m. spalio 12, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Filmo scenarijaus autorius ir režisierius V.V. Landsbergis. Toronte gauta viena iš pirmųjų DVD kopijų. Filme rodoma dar nesena skaudi sovietinė okupacijos praeitis. Filmo herojų, partizanų vadą vaidina įžymus Lietuvos aktorius Gediminas Storpirštis.

• LN Kultūros komisija yra pakvietusi populiarų Lietuvos estrados solistą Vytautą Šiškauską koncertui, kuris įvyks Lietuvių Namuose lapkričio 16, sekmadienį, 3 v.p.p. Išsamesnė informacija bus skelbiama vėliau. **VK**

REIKALINGA vidutinio amžiaus moteris, kuri gyventų kartu ir atliktų namų ruošos darbus. Tel. 905-886-6963.

MONTREAL QUE

Aušros Vartų parapija

Baltiečių meno dr-jos fotografijos ir amatų parodą latvių namuose, Lachine, QC, rugsėjo 27 d. atidarė pirm. Romas Verbyla. Sveikino latvių garbės konsulas Robert Kleise. Parodoje dalyvavo 10 fotomenininkų, tarp jų ir Vida Morkūnaitė, kuri jau yra išleidusi savo meniškų nuotraukų albumą. Irena Vazalinskienė dalyvavo su puikiomis skiautinėmis (quilts). "Vaivorykštės" grupei atstovavo B. Nagienė, R. Brikienė (kilimai), D. Staškevičienė (tautinės lėlės ir juostos). Be to, buvo išstatyti ankstesni grupės narių darbai: miniatiūrinės kanklės ir kraičio skrynelės bei margučiai. Svečiai vaišinosi vynu ir sūriu, vyko loterija. Sekmadienį (dėl tolimo atstumo miesto susisiekimo priemonėmis) dalyvavo mažiau žiūrovų. Šią dieną parodą aplankė lietuvių tautodailės instituto pirm. Laurynas Vismanas iš Niujorko, NY.

A.a. Alfonsas Jankus, 90 m. amžiaus, mirė rugsėjo 24 d. Po gedulinių Mišių Aušros Vartų šventovėje rugsėjo 29 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse prie anksčiau mirusios žmonos. Liūdi dvi dukterys su šeimomis, du vaikaičiai ir giminės bei artimieji. **DS**

Šv. Kazimiero parapija

"Auksinis ratelis" pradės rudens veiklą ketvirtadienį, spalio 2. Senukų klubas susirenka kas ketvirtadienį po pietų šventovės salėj nuo 1982 metų. Daugiau informacijos teikia pirmininkė Helen Kurylienė ar komiteto narės Lucy Mikalajūnienė ir Angela Šlekienė. **VL**

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B. Petras Adamonis C.I.B.

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

Maironio mokyklos žinios

• Rugsėjo 27 d., 11.30 v.r. mokyklos auditorijoje, pirmo, antro ir trečio skyriaus mokiniai linksmai pažaidė su balionėliais, paminint pasaulinio masto Juliuko fondą, kuris šelpia sergančius vaikus Lietuvoje. Kitų skyrių mokiniai parnešė laiškutį tėveliams su prisegtu balionėliu. Aukos bus renkamos ateityje. Tai yra PLB iniciatyva dalyvauti pasaulinėje labdaros veikloje, norint išgarsinti šį fondą bei sutelkti jam lėšų ir "parodyti pasauliui, kad esame vieninga tauta, nesvarbu kurioje šalyje gyvename".

• Spalio 11 d. nebus pamokų – Padėkos savaitgalis. **Živilė**

Labdaros fondo žinios

• Rugsėjo 24 d. įvyko valdybos posėdis, kuriame buvo patvirtinti šie nauji nariai: Zigmas Dobilas, Roma Pleinys, Antanas Ulba, Marija Astrauskas, Jurgis Astrauskas, Jonas Budrys, Nelė Budrys, Bronė Vilkus, Alvydas Saplys. **Inf.**

IEŠKOME lietuviškai ir angliškai kalbančios auklės 2 m. mergaitei. Darbas nuo pirmad. iki penktad., 7 v.r. iki 6 v.v. Skambinti Monikai tel. 416-937-8349.

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
413 ROYAL YORK RD., TORONTO ON
(prie Evans)
Savininkas Jurgis Kuliešius

Žymaus Toronto choro "Tafelmusik" dirigentas Ivars Taurins, barokinės muzikos specialistas repetuoja su "Volungės" choristais. "Volungė" savo kalėdiniame koncerte atliks prieš 400 m. parašytą Marc-Antoine Charpentier *Messe de minuit* (kalėdinės Mišios). Koncertas įvyks gruodžio 14 d. Prisikėlimo parapijos šventovėje. Nuotraukoje – akompaniatorė Ilona Beresnevičienė

Ntr. G. Paulionienės

PUNIA CONSTRUCTION LTD.
REMONTAI
vidaus ir išorės; 15-os metų patyrimas; profesionalus, kokybiškas darbo atlikimas.
Perkant ar parduodant namą verta paskambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
cell: **(416) 560-0122**
namų: **(905) 848-9628**